

1132 Budapest, Visegrádi u. 17.

Mobil: +36 – 70 – 931 – 97 - 12

E-mail: info@overtones.hu

OM azonosító: 102769

Helyi tanterve

Képző-és iparművészet

2011/2012-es tanévtől felmenő rendszerben

felülvizsgálva: 2022.08.26.

**A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete
a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló
110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról**

- 2. §** A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 3. alcíme a következő 5/A. §-sal és 5/B. §-sal egészül ki: „5/A. §

Az oktatásért felelős miniszter kerettantervet, alapprogramot, irányelvet ad ki és tesz közzé.

- 7. §** (2) Hatályát veszti
a) az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja

Az alapfokú művészeti iskolák **alapfokú művészetoktatás alapprogramjának** az 1. és 2. számú melléklet alapján kell, hogy elkészítsék és bevezessék pedagógiai programjukat.

- ✓ Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (a továbbiakban: alapprogram) részét képező követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészeti iskolának teljesítenie, biztosítania kell.
- ✓ 2020. február 8-án hatályát veszttette az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet (a továbbiakban: Rendelet).
- ✓ A Rendelet 1. számú melléklete változatlan formában az alapprogram 1. melléklete, amely szerint – az az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatályba lépését megelőzően – folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.
- ✓ A Rendelet 2. számú melléklete változatlan formában jelen alapprogram 2. melléklete amelyet alkalmazni kell a 2011/2012. tanévben és az azt követően megkezdett képzésekre.
- ✓ Ha az alapfokú művészeti iskola nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók részére szervez iskolai oktatást, az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának alkalmazásában a „magyar”, illetve a „hazai” kifejezés alatt a „nemzetiségi”, illetve az „anyanemzeti” kifejezést kell érteni.
- ✓ A Rendelet Népművészet ágazat tantervi programja felmenő rendszerben, a 2021/2022-es tanévtől alkalmazható.
- ✓ **2022.08.23-án megjelent Az alapfokú művészetoktatás alapprogramjának 2. számú melléklet mely a 2022/2023-as tanévtől lép hatályba.**

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

A követelmény szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

1. A közoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: közoktatásról szóló törvény) 10. § (3) bekezdése kimondja, hogy a gyermeknek, tanulónak joga, hogy adottságainak, képességeinek, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mértén tovább tanuljon, valamint tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt. Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészségeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában.

2. A közoktatásról szóló törvény 8/B. § (5) bekezdésében foglaltak alapján az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv a művelődési és közoktatási miniszter által - művészeti áganként - kiadott alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye a művészeti-kulturális műveltség azon továbbépíthető alapjait tartalmazza, amelyeket ezekben az intézményekben elsajátíthat minden tanuló. A követelmény és a tantervi program szakít a központi tantervi szabályozás formájával, ehelyett alap a helyi tantervek, a tantárgyi programok kidolgozásához.

3. A követelmény a tartalmi szabályozást úgy valósítja meg, hogy az egységesítést szolgáló közös alagra az iskolák, a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége épülhessen.

Lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére. Lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez megfelelő idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez - átlagos feltételek mellett - a jogszabályokban meghatározott képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

4. A követelmény és tantervi program lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek és taneszközök alkalmazását, illetve az iskolai pedagógiai programok és a helyi tantervek kidolgozását, ezeket a tartalmi szabályozás elengedhetetlen részeként kezeli.

Irányelvek

1. Az alapfokú művészetoktatási intézmény a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, valamint a színművészet és bábművészet területei iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, az alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapidokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai iskolájában az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

2. A követelmény és tantervi program határozza meg azon kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti

átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat és tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

3. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztésen van. A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, valamint a szín- és bábművészeti műveltség megalapozásához. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást, a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

4. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

1. A művészeti tevékenység mint minden tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés alapja a nemzeti és egyetemes kultúra és a mindennapi élet esztétikai jelentéssel bíró tartománya. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerűen tapasztalhatják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, valamint a színművészetben és bábművészetben ötvöződnek.

2. Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség.

3. A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményes szereplés összetevői.

4. A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

5. A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Az alapfokú művészetoktatás követelményrendszerének értelmezése

1. E dokumentum a teljesítendő, elvárható követelmények tartalmát, mélységét az egyes szakaszok végére tervezi. A követelmények az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írják elő a tanulóktól elvárható alapvető tudást, ezzel lehetőséget kíván adni a tanulók tudásának elmélyüléséhez, az egyéni fejlődési különbségek, gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

2. A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket.

3. A követelmények meghatározásának célja az, hogy a különböző intézményekben azonosan érvényesüljenek az elvárások. A követelmények jelzik azokat a feladatokat és feltételeket, amelyeket minden alapfokú művészetoktatási intézménynek teljesítenie, biztosítania kell.

4. A követelmények az egyes tanszakokon az adott szakaszokban (alapfok, továbbképző) a tanulók elérendő tudását, készség szintjét határozzák meg.

5. A követelmény és tantervi program kötelező jellege azt jelenti, hogy a különböző helyi tantervekben olyan tananyagokat, tevékenységeket kell előtérbe állítani, amelyek megalapozzák az általános és részletes követelmények megvalósítását.

AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS

CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kéz ügyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző-és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző- és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző- és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projekteken,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképeség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrektúra megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én- tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

TANSZAKOK

Az alapfok 3. évfolyamáig:

Képzőművészet tanszak

Az alapfok 4. évfolyamtól az alapfok 10. évfolyamáig:

Grafika és festészet tanszak

Környezet- és kézműves kultúra tanszak

Fém- és zománcműves tanszak

TANTÁRGYAK

Fő tárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)

Grafika és festészet alapjai (alapfok 1–3. évfolyam)

Grafika és festészet műhelygyakorlat (*alapfok 4-12 évfolyam*)

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (*alapfok 1–10. évfolyam*)

Kötelezően választható tantárgyak

Grafika és festészet műhelygyakorlat (*alapfok 4-12 évfolyam*)

Környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat (*alapfok 4-12 évfolyam*)

Fém- és zománcműves műhelygyakorlat (*alapfok 4-12 évfolyam*)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint *alapmodul* a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, *egyedi szakmai modul* a műhelygyakorlat.

A **vizuális alapozó gyakorlatok** az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A **vizuális alkotó gyakorlat** a képző-és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A **grafika és festészet alapjai** *tantárgy* a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A **környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat** *célja* a környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása, az általános és szakirányú ismeretek átadása révén a környezettudatos magatartás, az igényes kézműves tárgyalkotás képességének megalapozása. *A környezet és kézműves műhelygyakorlat* lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását.

A **fém- és zománcműves műhelymunka** *célja* az általános és szakirányú vizuális műveltség

megalapozása, fejlesztése mindazoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek az átadása révén, melyek képessé teszik a tanulót fém- és zománcműves tervek, alkotások létrehozására. Célja továbbá olyan fejlett formakultúra, rajzi, szintani, plasztikai ismeret, technikai tudás átadása és igényesség kialakítása, amely felkészít a művészi igényű alkotómunkára, az igényes kép- és tárgyalakításra.

A tanuló a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy Vizuális alapozó gyakorlatok Grafika és festészet alapjai Grafika és festészet műhelygyakorlat	2-4	2-4										
			2	2	2		2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy Vizuális alkotó gyakorlat			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy - Környezetkultúra és kézműves műhelygyakorlat			1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszámja 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam – az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti).

A képző- és iparművészeti oktatás, kötelezően előírt tantárgyainak és óraszámainak figyelembevételével, a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák ideje: 45 perc

A képzés során a tananyagot az intézmény speciális tartalmakkal bővíti:

- minden tanév elején az intézmény által kifejlesztett projektív rajzokkal, feladatlapokkal információt gyűjt a tanulók vizuális-téri képességeiről, kreativitásáról,
- a feladatokat úgy tervezi meg, hogy az elsődlegesen a tanulók problémamegoldó képességét hívja elő, a kreativitását, a tervező és alkotó képességét fejlessze,
- évente más-más közös projekt megfogalmazásával, megoldásával erősíti az intézmény arculatának egységességét, egyediségét és egyben sokszínűségét,
- a tanév végén az iskola intézményi kiállítással összegzi a fejlesztő munka eredményét.

Az intézmény arculatának formálásában, kiemelt szerepet kap:

- a természet szépségének felfedeztetése, észrevétele, művészi igényű átírása, kifejezése,
- a vizuális művészet értékeinek igényes befogadása,
- hagyományápolás a mai kor igénye, a kortárs iparművészet eredményeit figyelembe véve,
- a környék képző- és iparművészetének tisztelete,
- a kortárs művészekkel való kapcsolatépítés kamatoztatása.

A KÉPZŐ–ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző–és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

A környezet által közvetített üzenetek befogadása

A környezet által közvetített üzenetek értelmezése

Tervezési készség

Alkotói magatartás

Kreativitás

Vizuális gondolkodás

Vizuális kifejezőkészség

Eszközhasználati készség

Anyaghasználati készség

Komplex szemlélet

Tudatos környezetformálás igénye

Biztonságos munkavégzés képessége

Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

Problémaérzékenység

Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

Nyitottság

Fejlődőképesség

Önállóság

Önkifejezés

Rugalmasság

Érzékenység

Kísérletező kedv

Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

Motiválhatóság

Empatikus készség

Együttműködési készség

Kezdeményezőkézség

Segítőkézség

Módszerkompetenciák:

Figyelemösszpontosítás

Gyakorlatias feladatértelmezés

Ismeretek helyénvaló alkalmazása

Következtetési képesség

Kreativitás, ötletgazdagság

Módszeres munkavégzés

Nyitott hozzáállás

Probléma felismerés, –megoldás
Tervezési készség
Új ötletek, megoldások kipróbálása
A munkakörnyezet tisztántartása

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgykból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő. Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette. Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájárulás komplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

Előképző évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Feladatcsoportok az 1-2 évfolyamok számára

Bemeneti mérések

I. Érzékszervi tapasztalások

– Színek, formák, hangok megfigyelése

A formákhoz (pl. citrom, szilva, eper...), illetve hangokhoz (dó, mi, lá...) színek kapcsolása és fordítva.

– A különböző formák, színek, hangok hasonlóságai észrevétele

Formai hasonlóságok észrevétele (pl. tojás-citrom; narancs-labda...).

A színhasonlóságok (árnyalati különbségek) észrevétele.

A hangszín azonosság észrevétele, kifejezése színes papírlapokkal.

– Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok

Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése.

– A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése - Nagyméretű papírra nyomhagyással.

II. Vonal és forma

– A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben

Kalligráfiák, a gesztusfestészet, illetve a lírai absztrakt művészet néhány szép példájának bemutatása.

Fotók segítségével természeti jelenségek (pl. pókháló, a vihart jelző égbolt vagy a víztükör) vonal és színfoltjainak szemléltetése.

Vonalképződmények kialakítása a legkülönbözőbb eszközökkel.

Formaképzés tépéssel.

– **A forma gazdasága**

Formavariációk kialakítása tépéssel, vágással.

A képzett forma jelentésének átalakítása tagoló vonalakkal.

– **Pont–, vonal–, folt– és formaképző játékok**

Gyűjtött természeti anyagokkal (pl. homok, kavics, fűszál, bot, levél, kéreg), a meglevő képzőművészeti eszközökkel (pl. ceruza, zsírkréta, vízfesték, illetve ecset, újbegy, tenyér) pont, vonal és folthatásra épülő alkotás létrehozása. Formaképzés a fenti anyagokkal.

III. Felületek

– **A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával**

Becsukott szemmel a különböző felületi minőségi különbségének (pl. simaság, érdesség) érzékelése.

A különböző felületek nyomainak rögzítése. Frottázs-gyűjtemény kialakítása.

A gyűjtött anyagok felhasználásával képi kompozíciók kialakítása.

– **Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal**

Az iskola által keltett érzelmi benyomás kifejezése az iskolában rögzített felületnyomok felhasználásával.

Az iskolát körülvevő természet plasztikus felületnyomai agyagba rögzítve, gipszbe kiöntve.

IV. Méretek és arányok

A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása

A kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér kifejezése síkban és plasztikában

– **Játékos arányváltó feladatok**

A környezeti elemek megváltoztatásával annak érzékeltetése pl. Hogyan lehet egy parányi gyomnövényből mesebeli óriásfa; Hogyan lehet egy parányi hangyából, szitakötőből rettegett vagy jószívű óriás; Hogyan lehet egy sárkányból parányi gyíkocská; Hogyan lehet a Babszem-Jankóból Gulliver?

V. A színek világa

– **A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása**

Expresszionista alkotások pl. a Der Blaue Reiter csoport alkotásainak bemutatása.

Egy-egy festmény színvilága mit fejez ki számodra?

Milyen érzetet kelt a sárga, piros, kék, zöld, fehér, fekete, rózsaszín?

Öltöztethető babák, dobozok felhasználásával játékos kísérletek:

Milyen színűre festened a házatokat, a szobádat?

Milyen színű ruhát adnál a különböző tulajdonságú mesehősökre?

– **Színkeverési játékok**

Egry József és Udvardi Erzsébet alkotásainak szemléltetése

Színkeverési gyakorlatok színes ceruzával, színes filctollal pl. színárnyalat, tónusfokozat képzés

Színkeverési gyakorlat vízfestékkel, temperával pl. a főszínekből mellékszínek képzése.

VI. Téri élmények

– A sík és a tér megtapasztalása

Vizuális téri-illúziók bemutatása (Kepes György ábrái).

– Térjátékok

A kinn, benn fent, lent megtapasztalása, kifejezése.

– Zárt és nyitott terek

Nyitott ablakkal, ajtóval a tér kitarása.

A zártság feloldása átlátszósággal.

– Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése

A tanulók térmegjelenítési szintjéhez igazodva egymásmellettséggel, egymásfölöttiséggel vagy méretkülönbséggel tér kifejezése.

VII. Idő élmények

– Az idő múlásának és a változás megtapasztalása

Közös munkával egy kör tárcsán a tavasz, nyár, ősz, tél legjellemzőbb jegyeinek bemutatása.

– Eseménysort kifejező képsorozat készítése

Leporellóval a nap eseményeinek megjelenítése.

– Egyszerű animációs játék

Egy tárgy életre keltése animációval.

VIII. Mese és valóság

– A mesebeli világok, lények, történetek síkban és plasztikában

Szekeres Erzsébet, Baán Magdolna alkotásainak bemutatása.

Rajzzal, festéssel, mintázással kialakított alkotások létrehozása.

– Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában

Bokros László, Bokros Júlia alkotásainak bemutatása

Természeti (pl. virágok, fák, ember) és mesterséges (pl. ház, autó) tárgyak rajzolása, festése, mintázása.

IX. Tárgykészítés

– Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása

Gersternkorn Román, Igaz Anikó alkotásainak bemutatása

Állatplasztika kialakítása drótvázás, tapétaragasztós papírból.

– Hagyománytárgyak készítése

Hagyománytárgyak bemutatása

A különböző dobozokban található perforált lapok (pl. tubusok rögzítésére használt anyag) felhasználásával, festékfőzettel készkenőök díszítése.

X. A kifejezési eszköztár bővítése

- Rajzolás ceruzával, színessel, filctollal, zsírkrétával.

- Festés vízfestékekkel, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.

- Nyomhagyás rajzeszközökkel, kézzel, bottal, szivacs hengerrel.

- Nyomrögzítés ceruzával, agyaggal, gipsszel.

- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból.
- Konstruálás dróttal, tapéтарasztós papírral.
- Animáció tárgyakkal.
- Kísérletek színes papírlapokkal, öltöztethető babákkal, játék szobabelsővel.

XI. A tanultak összegzése

Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.

Kimeneti mérés.

A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

VIZUÁLIS ALAPOZÓ GYAKORLATOK

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőképesség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka- környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Alapfokú évfolyamok 1-3. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag - Követelmény

	<i>1. évfolyam</i>	<i>2. évfolyam</i>	<i>3. évfolyam</i>
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönözés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül. – A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végigvitelével. – A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> – A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül. – Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élményanyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése. – A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése. – A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése. – A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával. – A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése. – A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása. – A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése. – A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.
<i>Tana</i>	A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i>	<i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i>

	<p>Különféle képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák</p> <p>Kézműves és népművészeti technikák Mesék jellegzetes történetvezetése Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>	<p>Ábrázolás és tárgyalkotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve</p> <p>A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata</p> <p>Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei</p> <p>A formák, színek használatában való jártasság</p> <p>Kézműves és képzőművészeti technikák</p> <p>Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása</p> <p>A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai</p> <p>Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek</p> <p>Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>	<p>Ábrázolási és tárgyalkotási ismeretek</p> <p>A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök</p> <p>Különféle képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák</p> <p>Népművészeti ismeretek, művészettörténeti érdekességek</p> <p>Kézműves és népművészeti technikák</p> <p>Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai</p> <p>Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>
<p>Követelmény</p>	<p>A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, – az alapvető ábrázolási technikákat, – az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, – vázlatok készítésére, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására, 	<p><i>A tanuló ismerje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, – az alapvető ábrázolási technikákat, – az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat. <p><i>Legyen képes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, – vázlatok készítésére, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására, 	<p><i>A tanuló ismerje:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat, – az alapvető ábrázolási technikákat, – a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit, – az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat, – a vizuális művészetek formáit, sajátosságait,

	<p>– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.</p>	<p>– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.</p>	<p>anyagait és eszközeit.</p> <p><i>Legyen képes:</i></p> <p>– motívumgyűjtésre, feldolgozásra,</p> <p>– a látvány és jelenségek értelmezésére,</p> <p>– vázlatok készítésére, átírásra,</p> <p>– vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,</p> <p>– ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.</p>
--	---	---	--

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök
(Vizes-bázisú festékek, pasztell és zsírkréták használata – az agyag kezelése, formaalakítása egyszerű segédeszközökkel)

Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák
(Kollázs és mozaik technika, a fénymásolatok, fotók felhasználása, továbbalakítása, papír- és textilszövés, fonás)

Kézműves és népművészeti technikák
(Természetes anyagok gyűjtése, kreatív feldolgozása, a népi díszítőművészet elemeinek felhasználása)

Mesék jellegzetes történetvezetése

(Illusztráció sorozat készítése – a lényeges mozzanatok kiemelése, a mese hangulatának képi felidézése)

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai
(Az adott téma többoldalú megközelítése, feldolgozása más-más szempont szerint – a képkészítés lehetőségei miniatűr és óriás méretben – a bélyegtől a plakátig)

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok
(A festékek, az agyag minőségének megőrzése, kiszáradás elleni védelme, baleset- és egészségvédelmi szabályok a hegyes szűrő és vágóeszközök és a ragasztók használatakor)

Feladatcsoportok Alapfok 1. évfolyam

Mesék, kalandos történetek

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások (a kiválasztott mesék, mesehősök megelevenítése monokróm vagy színes rajzokkal - égigérő fa, gyöngytollú madár, hetedhét ország, rejtélyes sziget)
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése (rajzos napló a valóság és fantázia-szülte események rögzítésére)

– Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (a képregény hagyományos és rendhagyó formái - ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)

Színes világok megelevenítése

– Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban (farsangi forgatag, viharban, majális)
– A színek hatása, érzelmi ereje (ünnepek – hangulatok megjelenítése színes kompozíciókkal)
– Színkontrasztok, színharmóniák (érzelmek, fogalmak ábrázolása a színek segítségével - színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák

– A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (varázslók, macskák, baglyok, kígyók - mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
– Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése (mozgatható alakok sík és térbeli megjelenítése)

Megszemélyesítés

– Síkfigurák kialakítása (társasjáték készítése a figurák felhasználásával - papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
– Alarcok, maszkok, készítése (állatalakok maszkjai - papír, gipsz, agyag, papírmasé)

Mesék birodalma

– A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (egyszerű téri helyzetek kialakítása, hajtogatott, vágott környezet a figurák mozgásterének létrehozása – karton, ragasztó, ceruzák, festékek, tollak, tusrajz)
– A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újratemtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével (a jövő városai)
– Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes – állatok, manók, tündérek körtánca, magányos fa, elhagyott táj, sötét utcák)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

– Edények, eszközök kialakítása (kincses ládák agyagból, karcolt díszítéssel)
– Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése (tarisznyakészítés, kabalafigurák és varázspálca faragása)
– A gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei (kollázs készítése gyapjúszálból, textilanyagokból)
– Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása (viasz visszakaparás, nyomdázott temperamozaik)
– Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt (őszi levél, tépett-ragasztott papírhozaik)

Figura és mozgás

– A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, több-kevesebb figura, árnyképek – a történet kitalálása az elkészült képek értelmezésével)
– Mozcás, mozcduzat, mozcduzatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel (állat- és emberalak - ugrás, repülés közben)
– Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozcduzatok megjelenítése (állatfarm és sokadalom – a kiégetett figurákkal tömeg megjelenítése, helyzetgyakorlatokkal a különféle alakok felhasználásával)

Minta, jel, jelkép

– A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai (pecsételés festéssel és benyomással, karcolás)
– Megörzött nyomok az agyaglapon (üzenetek más bolygón élőknek a földi életről, személyes lenyomatok, jelek, monogrammok készítése különböző eszközökkel)
– A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (ékszerek és testfestés - sgrafitto jellegű)

viaszos technika, festés, karcolás agyagba)

- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták (játék a formákkal, a fény–árnyékhatásokkal)
- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal (egyszerű motívumok képszövéssel – szín és faktúra kísérletek)
- Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában (a számok dekorativitása, a számok és meseszereplők misztikus jelentése)
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak átlényegítése)

Időkerék – évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása (húsvéti dekoráció, szüreti kosár, adventi kalendárium)
 - Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése (baba, ház, szív, kard, huszár dekoratív kialakítása)
 - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája (karcolt motívumok, papírvarrás)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Feladatcsoportok Alapfok 2. évfolyam

Elbeszélés vonalakkal

- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése (reggeli készülődés, iskolai szünet, otthoni kedvenc időtöltések)
- Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban (a szoba sarkában, osztályterem, konyhai furcsaságok)
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (alprajz készítése létező és nem létező lakóházakhoz, ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával (egy kutyasétáltatás kalandjai, az első biciklizős élmények, kirándulás)

A színek érzelmi ereje

- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban (álomképek, valós események)
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (képzeletbeli utazás a színek városaiban - színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Kedvenc állatok – (állatfigurák és figurális dombormű mintázása)
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékkel (mitológiai történetek szereplői, furcsa alakjai - keveréklények, sárkányok világa)

Szabadon formálható anyag

- Ünnepek régen és ma (népi motívumok mai környezetben – népszokások mai formái)
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból (ünnepi készülődés Karácsony, Farsang, Húsvét előtt)
- Az ünnep díszletei (ünnepi dekorációk készítése, változatos technikákkal)

Tér és idő feldolgozása

- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal (kisméretű

ábrák készítése, a lényeges történet-elemek kiemelése)

- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása (rétegek – az időbeliség, térbeliség kifejezése a transzparencia lehetőségeivel)
- A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (épített, plasztikus megjelenítés papír, papírmásé és más talált anyagokkal)

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai (pecsételés, önálló mintaképzés tükrözéssel - festéssel és benyomással, karcolással)– A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés (könyvjelző, plakát készítése egy adott tájegység mintáinak felhasználásával)
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal (figura elkészítése képszövessel)
- Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
- Pecsét faragása, idolk, amulettek készítése (agyag, gipsz)

A tárgykészítés folyamata

- Ismerkedés a gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel (díszítés, rögzítés egyszerű öltésekkel)
- Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)
- Különböféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása (karcolás, szövés, fonás)
- Természetes anyagok, ágak, termékek alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt (vegyes kollázsok készítése adott kompozíciós elvek szerint)
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése (különböféle dekorációs felületek létrehozása adott téma alapján)
- Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal (a varázsló ékszerei)

Évszakváltás

- Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása (történetek, népszokások megelevenítése)
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése (hagyományos és mai ajándékötletek)
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája (keresztzemes – rátétes hímzés imitáció)
- Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése (lakodalom, mai esküvő – locsolkodók régen és ma)

Megszemélyesítés

- Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek (én és a testvérem – én és a barátom)
 - Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése (hosszúkás, gömbölyű arcformák, jellegzetes arckifejezések)
 - Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
 - Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
 - Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

Alapfok 3. évfolyam Fejlesztési feladatok

Feladatcsoportok

Elbeszélés vonalakkal

- Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban (középkori vásár, a vár élete, lovagi torna)
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (labirintus, ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával (királyi menyegző, vadászat)

A színek érzelmi ereje

- Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, tánra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (farsangi kavalkád, a tavaszi-őszi táj színei)
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatkövetítő képessége (azonos téma feldolgozása derűs és szomorú hangulatban -színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése (törpék és óriások, bohócok és marcona katonák)
- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmásé)
- Növények, termések formája, szerkezete, színei (manók, bogarak lakhelye - színes ceruza, kréta, akvarell)

Szabadon formálható anyag

- Agyagedény formálása felrakással (lapokból és hurkákból épített tároló edénykék)
- Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékekkel, bekarcolt mintákkal (cirkuszi állatok)
- Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése (háziállatok, ház körül élő állatok megfigyelése, megformázása)

Tér és idő feldolgozása

- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (nagy esők és vihar, villámlás - tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával (nyugodt és zaklatott felületek játéka kisméretű és óriás felületen)
- A természet körforgása (környezetvédelmi témájú plakát készítése - olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)

Minta, jel, jelkép

- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták (sablonkészítés minta átfestéshez)
- A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások (egyedi könyv-napló borító tervezése)
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés (képzőművészeti példák, tervező grafikai megoldások)
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

A tárgykészítés folyamata

- Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése (varázslókalap és receptkönyv készítése)
- Különböző hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása (varrás, hímzés, áttört minták)
- Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból (kisméretű tárolóedények készítése mintázott, felrakott technikával)
- A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei (párna készítése különböző applikációs megoldásokkal)
- Nemezfigura készítése (létező és kitalált állatalakokból kabalatárgy készítése)
- Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint (ajándéktárgyak, díszített dobozok készítése)
- Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt (levél-képek - különleges anyagátvitel felület kontrasztok kipróbálása)
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata (sík és plasztikus felületek ragasztása, különböző anyagfajták ragasztása, folyékony és szalagraasztó használata)
- Ékszerkészítés gyöngyfüzéssel (amulettek, kabalatárgyak készítése)

Évszakváltás

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása (szüreti kosár készítése)
 - Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése (mesealakok stilizált megjelenítése)
 - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája (csuhéból baba, pillangó, madár készítése)
 - Megszemélyesítés (télüző szokások - busómaszkok)
 - Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgatás lehetőségei (kesztyűbáb)
 - Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
 - Álarcok, maszkok, készítése (természeti népek által készített maszkok tanulmányozásával - papír, gipsz, agyag, papírmásé)
- Értékelés és kiállítás-rendezés

ÉVFOLYAMÖSSZEVONÁS ESETÉN:

Feladatcsoportok az 1-3 évfolyamok számára

Bemeneti mérések

I. Mesék, kalandos történetek illusztratív feldolgozása

1-3. évfolyam

- Egy kiválasztott mesén keresztül a mese felépítésének, tagolásának bemutatása.
- Megírt mesetörténetek illusztratív feldolgozása vagy egyéni fantáziára épülő személyes mesék kitalálása és elbeszélő jellegű, illusztratív bemutatása.
- Természeti és ember alkotta környezet modellezését követően a kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása, bemutatása különböző technikákkal (pl. színes papírlapokból applikálással).
- A mese ellentétes hatású környezeti, hangulati elemeinek megjelenítése csoportmunkával (pl. vidám- szomorú; mozgalmass-nyugodt; kopár- díszített; szegényes-gazdag; félelmetes-barátságos).

II. Figura és mozgása

1-3. évfolyam

- Egy figura mozgásának, mozgathatóságának szemléltetése.
- A történet, mese szereplőinek megjelenítése rajzzal. Síkfigura kialakítása testrészekre tagolt kivágott formákkal (pl. papírtépés, kivágás, festés).
- Mozgás, mozdulat, mozdulatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel (pl. mozgatható végtagú bábokkal, írásvetítővel).

III. Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése

1. évfolyam

- Vonalrajzra épülő meseillusztrációk bemutatása.
 - Elbeszélés vonallal (pl. a cicamamáról és a kiscicáról, vagy a cicáról és az egérről vonalrajzra épülő elbeszélő rajz készítése).
- A történet különféle alapformákba (pl. négyzetbe, téglalapba, háromszögbe, körformába) való megjelenítése. Pl. hogyan helyezhető el ugyanazon történet egy kör formátumban, egy háromszögben vagy egy négyzetben?
- A kontúrok kiemelése (pl. ceruzával, tollal, zsírkrétával).

2. évfolyam

- Hétköznapi történetek, elbeszélések vonalrajzra épülő illusztrációinak bemutatása.
- A tanuló által választott, megélt hétköznapi történet elbeszélése vonallal (pl. „Én és a cicám” címmel vonalrajzra épülő kompozíció készítése).
- A hétköznapi történet, jelenet különféle alapformákba történő elhelyezése (pl. körformátum, háromszög vagy négyzet formátum).
- A kontúrok kiemelése (pl. ceruzával, tollal, zsírkrétával).
- A természeti és ember alkotta környezet leképzése vonallal.
- Fénymásolt elemek, motívumok segítségével a természeti és ember alkotta környezet újratereemtése.

3. évfolyam

- Legendás történeti eseményeket bemutató iniciálék szemléltetése.
- Egy legendás történet elbeszélése vonallal.
- A történet különféle alapformákba (pl. négyzetbe, téglalapba, háromszögbe, körformába) való megkomponálása.
- A kontúrok kiemelése (pl. tussal-tollal, aranykontúrral).
- Leporellő összeállításával a történelmi esemény egyes jeleneteinek feldolgozása a történet bemutatása, csoportmunkával.

IV. Színes világok megelevenítése, a színek érzelmi ereje

1. évfolyam

- Meseillusztrációk szemléltetésével a színek hatásának, a színek érzelmi erejének megtapasztalása.
- A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása (pl. a színes ceruza, pasztell, kréta, tempera alkalmazásával).
- Az elkezdett téma, a kitalált történet továbbfolytatása a színek érzelmi erejének (pl. színharmóniak, szíkontrasztok) felhasználásával különböző szíkompozíciókban.

2. évfolyam

- Színes fotók segítségével saját hétköznapi történetek vagy természeti jelenségek szemléltetése.
- A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása. Szíkontrasztok,

színharmóniák képzése különböző eszközökkel (pl. színes ceruza, pasztell, tempera és kevert technika alkalmazásával).

- Egy saját élmény feldolgozása a színek érzelmi erejének alkalmazásával.

3. évfolyam

- Történeti eseményeket, természeti erőket bemutató diakockák szemléltetése.

- A szemléltetést követően a színek érzelmi erejének kipróbálása. Színkontrasztok, színharmóniák képzése különböző eszközökkel (pl. színes ceruza, pasztell, tempera és kevert technika alkalmazásával).

- Az adott történet, jelenség saját élményre (pl. film, fotó, színház) támaszkodó feldolgozása színes kompozícióban.

- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatközvetítő képességének alkalmazása (pl. színes ceruza, pasztell, tempera vagy vegyes technika segítségével).

V. Megszemélyesítés

1. évfolyam

- Klee portréinak bemutatása.

- Önarkép készítése a jellegzetes arányok és a karakterjegyek megragadásával.

- Törzsi maszkok bemutatása.

- Álarcok, maszkok, készítése (papírmáséból).

2. évfolyam

- Modigliani portrék bemutatása.

- Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése.

- Színházi maszkok bemutatása

- Álarcok, maszkok, készítése (papírmáséból).

3. évfolyam

Picasso portrék bemutatása.

- Én és a külvilág. Az arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése.

- Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (átírások, fénymásolatok segítségével).

- Szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül.

- Alakoskodási maszkok bemutatása.

- Maszkok, készítése (papírmáséból).

VI. Plasztikus figurák teremtése

1. évfolyam

- Bábok bemutatása

- Bábfigurák készítése. Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés).

- Figurateremtés a jellegzetes arányok, karakterjegyek, mozdulatok megragadásával, vagy mozgathatósággal (választható technikai megoldás: mintázás agyagból, gipszfaragás; papírmásé).

2. évfolyam

- Kisplasztikák bemutatása

- Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozdulatok megjelenítése kisplasztikában - (választható technikai megoldás: mintázás agyagból - díszítés földfestéssel; gipszfaragás; papírmásé).

- Figurális dombormű létrehozása. Sosemvolt lények életre keltése.

3. évfolyam

- Köztéri szobrok bemutatása (pl. Sárkányölő Szent György).

- A jellegzetes arányok és karakterjegyek felfedezése.

- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok teremtése a képzelet és előtanulmányok alapján
- Figurateremtés, a jellegzetes arányok és karakterjegyek kiemelésével (választható technikai megoldás: mintázás agyagból - díszítés földfestékekkel; gipszfaragás; papírmásé).

VII. Varázslatos tárgyak, különös eszközök, a szabadon formálható anyag

1. évfolyam

- A természeti népek kézműves tárgyainak bemutatása.
- Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése.
- Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:
 - Természetes anyagok, ágak, termések felhasználása, alakítása más anyagokkal együtt.
 - Ékszerkészítés természeti anyagokból.
 - Agyagedények kialakítása üregeléssel (agyagból, karcolt díszítéssel).
 - Növényi anyagokból fonatok készítése
 - Rögzítési módok megismerése.

2. évfolyam

- A magyar népművészet tárgyi kultúrájának bemutatása.
- Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése. Az ünnep díszletei.
- Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:
 - Tárgykészítés népi hagyományok alapján
 - Ékszerkészítés természetes anyagokból, gyöngyből.
 - Agyagedény formálása hurkás felrakással.
 - Állati szálak-anyagokból (gyapjú) nemezelt tárgy készítése.
 - A textil felhasználási lehetőségeinek kipróbálása.

3. évfolyam

- A keleti kultúrák legegységesebb kézműves tárgyainak bemutatása.
- Különféle kézműves technikák és díszítési módok szemléltetése.
- Az adott vagy választott témához kapcsolódóan valós tárgyak vagy varázseszközök készítése:
 - Tárgykészítés a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint.
 - Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból.
 - Ékszerkészítés gyöngyből vagy szabadon választott anyagból.
 - Állatfigurák mintázása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján (tömeg, arány, testtartás, mozdulat).
 - Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból felrakással, díszítésük földfestékekkel, bekarcolt mintákkal.
 - Varrással textilfigura létrehozása.
 - A hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepe.

VIII. Minta, jel, jelkép

1. évfolyam

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.
- Mintagyűjtemény létrehozása: Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában.
- A törzsi művészet mintakincse.
- A motívumok átírása, felhasználása (pl. sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba).
- Megőrzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel).
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták.
- Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal.

- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak).

2. évfolyam

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.
- Mintagyűjtemény létrehozása: A magyar népművészet mintakincse.
- A motívumok átírása, felhasználása
- Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
- Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé-lefelé mutató háromszög, egymásba kapcsolódó körök).
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták.
- Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
- Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak).

3. évfolyam

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai.
- Az elvonatkoztatás útja és célja.
- Színszimbólumok (a sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany jelentése) használata.
- Mintagyűjtemény létrehozása: A szellemi és valós világ megjelenítése a különböző kultúrákban.
- Életfa motívumok gyűjtése.
- Tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban.
- Kompozíciók készítése spirál– és hullámmotívum felhasználásával.
- Növények, madarak tanulmányozása.
- Az életfa motívum - egyéni elképzelésre épülő illusztratív feldolgozása.
- Papírkivágások.
- A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük.

IX. A tér és idő feldolgozása – Időkerék, évszakváltás

1. évfolyam

- Az évszak jeles napjait bemutató naptár készítése: Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi feldolgozása.
- Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése.
- A jeles napokhoz kapcsolódóan kisplasztikák készítése.

2. évfolyam

- Ünnepek régen és ma. Változások az ünnepi szokások körében – páros képek alkotása.
- Eseménynaptár készítése: Pl. Egy családi ünnep vagy eseménysor (pl. házépítés), vagy települési élmény megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz).
- Az otthon környezet modellezése agyagból. A tér, a környezet átalakítása.
- A település jeles eseményének bemutatása csoportmunkával, nagyméretű, színes kompozíciókkal.
- A folyamat plasztikus megjelenítése csoportmunkában (papírmasé és más anyagokkal).

3. évfolyam

- Az évszakváltás okainak megismerése, képi, plasztikai feldolgozása.
- A természeti erők hatásának felidézése, megjelenítése képsorozatokkal (pl. tollrajz).
- A természet körforgását bemutató pannó készítése (pl. tempera, fotómontázs vagy kollázs technikával).

- A természet körforgásának szimbolikus megjelenítése kisplasztikákkal.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Karcolás földbe, agyagba.
- Rajzolás ceruzával, színessel, filctollal, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgraffito jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés vízfestékekkel, temperával, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás cérnával, rajzeszközökkel, kézzel, bottal, szivacs hengerrel...
- Nyomrögzítés ceruzával, krétával, agyaggal, gipsszel.
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmáséból.
- Dísztés földfestékekkel.
- Konstruálás dróttal, tapéтарagasztós papírral.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból...), fonalból, textilből, gyöngyből.
- Tárgyalkotás fűzéssel, nemezeléssel, varrással, hímzéssel, kötözéssel, ragasztással.
- Kollázs készítés fénymásolt lapok felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció tárgyakkal, mozgatható végtagú bábokkal, írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, öltöztethető babákkal, játék szobabelsővel

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések
- A legjobb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Alapfokú évfolyamok 4-6. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag - Követelmény

	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam
<i>Fejlesztési feladatok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése. – A kézműves tárgyalkotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása. – A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alapjainak elsajátíttatása. – A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése. – A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése. – A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése. – A kézműves tárgyalkotás, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése. – A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során. – A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása. 	<ul style="list-style-type: none"> – A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval. – A természet- és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése. – A stílus- és arányérzék továbbfejlesztése. – Az önálló kézműves tárgyalkotás technikájának megválasztására, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése. – A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása. – A képi műveltség bővítése.

Tananyag	<p><i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i></p> <p>A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése</p> <p>Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök</p> <p>Különféle képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák</p> <p>Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok</p> <p>A középkor művészettörténeti érdekességei</p> <p>Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák</p> <p>A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései</p> <p>A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák</p> <p>Hagyományos és új médiumok</p> <p>Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek</p> <p>Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai</p> <p>Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>	<p><i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i></p> <p>A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása</p> <p>Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök</p> <p>Különféle képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák</p> <p>Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok</p> <p>Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei</p> <p>Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák</p> <p>A formai, színtani alapismeretek</p> <p>A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák</p> <p>Hagyományos és új médiumok</p> <p>Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek</p> <p>Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai</p> <p>Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>	<p><i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i></p> <p>Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok</p> <p>A képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák</p> <p>A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák</p> <p>A stíluskorokra jellemző előadásmódok</p> <p>Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai</p> <p>Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>
-----------------	---	--	--

Követelmény	<p>A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, – a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, – a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit, – a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, – egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, – szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására, – különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására, – egyéni eszközhasználatra, – a műalkotások értő befogadására, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, – a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására. 	<p>A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, – a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, – a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit, – a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, – egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, – szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására, – különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására, – egyéni eszközhasználatra, – a műalkotások értő befogadására, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, – a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására. 	<p>A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait, – a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét, – a tervezéstől a tárgyalkotásig tartó kreatív folyamat részeit, – a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére, – egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására, – motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására, – szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására, – különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására, – egyéni eszközhasználatra, – a műalkotások értő befogadására, – vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására, – a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.
--------------------	---	---	---

4. évfolyam Feladatcsoportok

Történetpszövé – történetábrázolás

- Képzeltbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve)
- A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Környezetábrázolás – hangulatteremtés

- A környezet épített elemeinek rajza (városi utcák, homlokzatok – perspektivikus és síkszerű ábrázolása)
- kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával
- Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával

Színharmóniák

- A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig (dekoratív feladatok és csendéletek feldolgozása különböző színhasználattal)
- Egy főszínrre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei (színvázlatok készítése)
- Tiszta színekből és szürkékből építkező képek ()

Rész és egész

- Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)
- Üvegablakok (a figurák és díszítő motívumok tagolása, a kontúrok szerepe)
- Rózsablak – színes kép készítése
- Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával

Képeskönyv

- A mai életünk kódexe (illusztrált könyv a természetvédelemről, állatvédelemről)
- Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai (ragasztás, fűzés, könyvborító készítése)
- A papír tulajdonságai (papírhajtogatás, papírdomborítás, áttört, ragasztott díszítések)
- Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs

- Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása (plasztikus és sík ornamentika feldolgozása)
- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Plasztika

- Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból)
- Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)
- Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával (vázkészítés drótból, kisplasztika készítése)

Öltözéktervezés

- Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (makett készítés kartonból)
- A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Arcképtár

- Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása (múltból vett példák és jövőbeli elképzések)
- Önarckép gyűjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

5. évfolyam Feladatcsoportok

Történetábrázolás

- Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
- A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

- Épületábrázolás tusrajzzal (vázlatkészítés valós épületekről, részletmegoldásairól - lavírozás)
- Struktúra – textúra, formaszervezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)
- Makett készítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában

Színharmóniák

- Tájképek különböző fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Telt és tört színek, komplementer színek és különböző árnyalataik (műtermi és plein air festés akvarellal, krétával, kevert eljárással)

Környezetábrázolás – kép és valóság

- A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése (drapériák, gyümölcs-zöltség csendéletek, forgástestek)
- Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel)
- A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése (belső és külső tér ábrázolása)
- Előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)
- Öltözéktervezés (a figura és mozdulatának megtervezése – az öltözék arányai, részletmegoldásai, korhűsége)
- A szín– és az anyagválasztás szerepe (a tudatos szín- és anyaghasználat erősítése)
- Fejfedők (bohócsipka) készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Képeskönyv

- A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése (a különféle termések felépítésének, állatok vázszerkezetének vizsgálata – mákgubó, toboz, csigaház)
- Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi (részletrajzok és mozdulatvázlatok)
- Magyarázó rajz, részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs

- A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)

- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával
- Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)

Arcképtár

- Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (közös festmény készítése saját, választott figurákkal)
- Különböző korú és karakterű emberek portréja. (csoportmunka ceruza, krétarajzok, tempera)

Fény– árnyék jelenségek

- Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával (tusrajzok)
 - Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
 - Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
 - Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”
- Értékelés és kiállítás–rendezés

6. évfolyam Feladatcsoportok

Történetábrázolás

- Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
- Groteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

- Épületek belseje, bútorai (korabeli bútorok alapján bútorterv készítése új funkcióra)
- Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

Színharmóniák

- Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások)

Öltözék

- Legyező és maszk készítése, a működés és a méretek figyelembe vétele– A szín– és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Kép és valóság

- A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés (egymásra hordott tárgyak perspektivikus rajza torzításokkal, rajzi „csalásokkal”)
- A perspektíva és az axonometria fintorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések)
- Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta)

Mintakincs

- Épületdíszítések, minták gyűjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe (rajzolás fotók alapján és gipsz

stukkók és másolatok után)

- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolója természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Arcképtár

- Arcképek díszes keretben (festés és applikáció)
- Különböző korú és karakterű emberek portréja (rajzolás modell után, ceruza, krétarajzok, tempera)

A tárgyak egyedi vonásai

- Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében (közös összeállított csendélet rajza - régi kancsók, talpas tálak, fedeles edények és gyümölcsök, csipkék, drapériák)
- Hasonlóság és különbözőség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik felfedezése (karakteres kannák, kiöntők összehasonlítása, lerajzolója - ceruza, vízfesték)

A tárgyak összhangja

- Hangszerek (hegedű, mandolin, ritmushangszerek lerajzolója, pontos arányainak megfigyelése)
- Klasszikus és saját megoldások
- Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások, pasztellkréta)

Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés

ÉVFOLYAMÖSSZEVONÁS ESETÉN

Bemeneti mérések

I. Fény és árnyék jelenségek - Színharmóniák

4-6. évfolyam

- Titokzatos terek létrehozása megvilágítással, fény–árnyék hatások felhasználásával.
- Vázlatok készítése a jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására.
- Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás).
- Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, „helyzetbe hozása”.

4. évfolyam

- A monokróm színhasználattól a komplementer színpárokig. Az előző feladat feldolgozása más-más színvilággal:
- Monokróm színekkel.
- Egy főszínre hangolással, főszín és elsődleges keverék színeinek felhasználásával.
- Tiszta színekből és szürkékből építkezve.

5. évfolyam

- Különböző színvilágú tájképek bemutatása.

- Tájképek alkotása – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délben, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával).
- Telt és tört színek, a komplementer színek és különböző árnyalataik.
- Festés akvarellal, krétával, kevert eljárással.

6. évfolyam

- Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarellal, krétával, vagy vegyes-kevert eljárásokkal).

II. Kép és valóság - Környezetábrázolás - hangulatteremtés

4. évfolyam

- A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok).
- Épülethomlokzat kollázsok alkotása különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal.
- Épület-makett készítése (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával.

5. évfolyam

- A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése.
- Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt-krétával, festéssel).
- A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése.
- Az előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok) megjelenítése.

6. évfolyam

- A térábrázolási illúziók, optikai csalódások, konvenciók megismerése.
- A perspektíva és az axonometria fitorai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések).
- Tárgyak ábrázolása eltérő, végtelen nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közletről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta).

III. Történetiszöveg – történetábrázolás

4. évfolyam

- Képzeltbeli utazás (pl. Egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve).
- A kor hétköznapjainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével.
- A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások).
- Egészalakos királyfigurák rajza

5. évfolyam

- Életképek (pl. Egy reneszánsz palotában. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve).
- A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (kép, fotó, videó)

6. évfolyam

- Mozgalmas jelenetek (pl. Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve).
- Grotteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások).

IV. Mintakincs – a rész és az egész

4. évfolyam

- Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása.
- A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka).
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok).
- Papírmozaik készítése (ókori vagy bizánci minta alapján).
- Üvegablakok (rózsaablakok) tervezése.
- Királyfejek készítése viaszolt festett alapról visszakaparásos technikával

5. évfolyam

- A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása.
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben– páros munka).
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,).
- Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése.
- Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása).

6. évfolyam

- Épületdíszítések, minták gyűjtése (pl. Kővágóörsi, salföldi parasztházak, nemesi kúriák), rajzolásuk vázlatfüzetbe
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka),
vagy:
- (pl: Készen kapható habarcsból homlokdíszek megformálása)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok).

V. A tárgyak egyedi vonásai és összhangja

4-6 évfolyam

- Tárgyak, drapériák, hangszerek beállítása
- Összefogott kompozíciók, finom részletmegoldásokkal csendéletek festése.
- Klasszikus és saját megoldások.

6 évfolyam

- A lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében.
- Hasonlóság, különbözőség, összhang. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik, azonosságuk felfedezése (ceruza, vízfesték).

VI. Plasztika - tornyok, várak, paloták

4. évfolyam

- Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból).
- Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból).
- Figurateremtés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával.

5. évfolyam

- Épületábrázolás tusrajzzal.
- Struktúra – textúra, formaszervezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal).
- Makett-készítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában.

6. évfolyam

- Épületek belseje, bútorai.
- Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal).

VII. Öltözéktervezés

4. évfolyam

- Középkori sisakok bemutatása
- Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele.
- A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás).

5. évfolyam

- Gótikus és reneszánsz fejedők bemutatása
- A szín- és az anyagválasztás szerepe.
- Fejedők készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás).

6. évfolyam

- Reneszánsz és barokk viseletek, öltözék-kiegészítők bemutatása
 - Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés hagyományos és elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával).
 - Legyező és álarc készítése a működés és a méretek figyelembe vétele.
 - A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)
- A megismert elemek felhasználása a kortárs divattervezésben.

VIII. Arcképtár

4. évfolyam

- Középkori portrék bemutatása
- Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban.
- Önarckép mai környezetben (pl. ceruza, krétarajzok, tempera).

5. évfolyam

- Reneszánsz portrék bemutatása.
- Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal).
- Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera).

6. évfolyam

- Barokk portrék bemutatása.
- Arcképek díszes keretben.
- Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera).

IX. Képeskönyv

4. évfolyam

- A kódex, a könyv funkciója.
- A mai életünk kódexe.
- Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai.
- A papír tulajdonságai.
- Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal).

5-6. évfolyam

- Az ismeretterjesztő könyvek funkciója.
- A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése, könyvillusztrációként való feldolgozása.
- Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján illusztrációk készítése.
- Magyarázó rajz (pl. a madár repülése, a szárny mozgása) részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal).

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Karcolás földbe, agyagba.
- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, szénrel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgraffito jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés tussal, páccal, vízfestéssel, temperával, ecsettel, újjal, tenyérrel, szivaccsal.
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás cérnával, rajzeszközökkel, szivacs hengerrel...
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból.
- Konstruálás gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, kötelekből, kartonokból, fénnel.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból...), fonalból, textilből, drótból, papírból.
- Tárgyalkotás fűzéssel, nemezeléssel, varrással, hímzéssel, kötözéssel, ragasztással.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések.
- A legjobb munkák bemutatásra, kiállításra történő előkészítése.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, térművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalkotó technikákat,
- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,

- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi tudnivalókat.
- A tanuló legyen képes:
- az alkotói munka végigvitelére,
 - a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
 - motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
 - a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
 - színtani ismereteinek felhasználására,
 - kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
 - sokféle eszköz– és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
 - konzekvens munkák elkészítésére,
 - a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
 - a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat

- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi.

Témakör: Kapcsolatunk a művészettel. A művészet az ősidők óta az ember társa. Az emberre gyakorolt hatását minden korban és kultúrában igyekeztek felhasználni.

Kultúránkban ősidők óta megjelennek, a magyar motívumkincsek hagyományos elemei.

Feladat: Készíts olyan képző- vagy iparművészeti tárgyat, amely az ősi magyar motívumkincsre, a sajátos magyar formavilágra épül.

Ez lehet használati vagy dísz tárgy, ajándéktárgy vagy játék. Munkádról készíts rajzi tervvázlatot, a kivitelezésben ez alapján haladj. A gyakorlati vizsgamunka elkészítéséhez az elmúlt években megismert képző- és iparművészeti anyagok és technikák bármelyikét alkalmazhatod, ezeket egymással kombinálhatod. Munkádban használhatsz hagyományos vagy modern díszítőelemeket is. Ügyelj a művészi igényű, precíz és pontos kivitelezésre!

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,

– szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Továbbképző évfolyamok

7-8. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag - Követelmény

	7. évfolyam	8. évfolyam
Fejlesztési feladatok	<ul style="list-style-type: none"> – Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására. – A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása. – A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása. – Az elvont gondolkodás, az analízáló–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása. – Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása. 	<ul style="list-style-type: none"> – A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint. – Különbőféle illusztrációk készítése. – A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználattal.
Tananyag	<p><i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> Az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése A látvány pontos megfigyelésére, leképezése A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására A képi gondolkodás, vizuális absztrakció Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgyegyüttesek létrehozása A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére A sűrítés, és felbontás mint alkotói (komponálási) eszköz Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>	<p><i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i> Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete Tónusos ábrázolás A természeti formák átírása Az anyagszerűség ábrázolása A tér különböző léptékű megjelenítése A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák Anatómiai ismeretek Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>

Követelmény	<p>A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat, – a térábrázolás alapelemeit, – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – az alapvető szintani törvényszerűségeket, – a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, – motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, – a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, – geometrikus és természeti formák ábrázolására, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, – illusztrációkat készíteni. 	<p>A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat, – a térábrázolás alapelemeit, – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – az alapvető szintani törvényszerűségeket, – a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, – motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, – a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, – geometrikus és természeti formák ábrázolására, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, – illusztrációkat készíteni.
--------------------	---	---

7. évfolyam

Feladatcsoportok

A beállítás

- A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése
- A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben
- A tárgyak, tárgye gyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A szerkezettől a formáig

- Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Drapéria mozgásban. Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése
- A drapéria mint plasztikai elem és jel. Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések

A térről – síkban

- Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint
- Szobasarak, lépcsőház rajzolása festése
- A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta)
- A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színespapír-kollázs és grafikai lapok, linó-, papírmetszet)

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

- Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások

A térről – térben

- A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással)
- Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével

Ábrázolás és szerkesztés

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban
- Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a cavallier axonometria megismerésére
- Vonal a térben. Fém-, spárga- és üvegplasztikák

Nagyságrend

- A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

Portré

- Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével
- Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése
- A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése
- A színek keverése

Szokatlan megjelenés

- Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal
 - Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása
 - Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal
- Értékelés és kiállítás–rendezés

8. évfolyam

Feladatcsoportok

A beállítás

- Tárgyak, térelemek a szabadban
- A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A beállítás átformálása

- A tárgyegyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok)

A szerkezettől a formáig

- Állat- és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése
- A koponya bonyolult plasztikai problémái. Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben

A térről – síkban

- Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint
- A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell)
- A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó-, papírmetszet formájában

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

- Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módzatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások

A térről – térben

- Termékek titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái
- A természeti formák szerepe a formatervezésben
- A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter
- Formakövető vonal: a plaszticitás
- Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében

Ábrázolás és szerkesztés

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban
- Művészettörténeti példák tanulmányozása
- Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére

Nagyságrend

- A korábbiakban feldolgozott témák, konstruktív tanulmányok egyéni vagy csoportos módon továbbfejlesztése, megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (fal felület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése

Portré

- Rajzok élő modell után
- A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok
- Fej rekonstrukció koponya alapján
- Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése
- A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban
- Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

ÉVFOLYAMÖSSZEVONÁS ESETÉN Bemeneti mérések

I. A beállítás

7. évfolyam

- A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése.
- A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben.
- A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (pl. ceruzarajz, színes munkák).

8. évfolyam

- Tárgyak, térelemek a szabadban.
- A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák).
- A beállítás átformálása.
- A tárgyegyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok).

II. A szerkezettől a formáig

7. évfolyam

- Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén).
- Drapéria mozgásban.
- Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése.
- A drapéria, mint plasztikai elem és jel.
- Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések.

8. évfolyam

- Állat- és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése.
- A koponya bonyolult plasztikai problémái.
- Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben.

III. A térről – síkban

7. évfolyam

- Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint.
- Szobasarak, lépcsőház rajzolása festése.
- A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések.
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta).
- A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színes papír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet).

8. évfolyam

- Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint.
- A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések.
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell).
- A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet formájában.

IV. Rajzi – plasztikai előtanulmányok

7. évfolyam

- Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével).
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése.
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján.
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások.

8. évfolyam

- Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével).

- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése.
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján.
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások.

V. A térről – térben

7. évfolyam

- A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással).
- Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével.

8. évfolyam

- Termékek titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái.
- A természeti formák szerepe a formatervezésben.
- A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter.
- Formakövető vonal: a plaszticitás.
- Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében.

VI. Ábrázolás és szerkesztés

7. évfolyam

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban.
- Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére.
- Vonal a térben. Fém-, spárga- és üvegplasztikák rajzolása.

8. évfolyam

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban.
- Művészettörténeti példák tanulmányozása.
- Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére.

VII. Nagyságrend

7. évfolyam

- A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret).
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése.

8. évfolyam

- A korábbiakban feldolgozott témák megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret).
- A linó–, papírmetszet tanulmányok továbbfejlesztése.
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése.

VIII. Portré

7. évfolyam

- Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével.
- Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése.
- A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése.

- A színek keverése.

8. évfolyam

- Rajzok élő modell után.
- A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok.
- Fej rekonstrukció koponya alapján.
- Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése.
- A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban.
- Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika).

IX. Szokatlan megjelenés

7-8. évfolyam

- Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal.
- Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása.
- Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafitval, színes ceruzával, tollal, szénrel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgraffito jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés tusval, páccal, vízfestékekkel, temperával, ecsettel, szivaccsal.
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból, gipszöntéssel.
- Vésett, mintázott relief és körplasztika készítése.
- Konstruálás tárgyakból, fényrel.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból...), fonalból, textilből, drótból, papírból, üvegből, műanyag lapokból.
- Tárgyalkotás kötözéssel, ragasztással.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Sokszorosítás linó- és papírmetszet felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések.
- A legjobb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Továbbképző évfolyamok

9-10. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag - Követelmény

	9. évfolyam	10. évfolyam
Fejlesztési feladatok	<ul style="list-style-type: none"> – A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása. – Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megőrizni. – A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése. – A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> – A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül. – A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával. – A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén. – Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel.
Tananyag	<p><i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i></p> <p>A környezet- és tárgykultúra Tónusos ábrázolás újabb technikái A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései A bábkészítés hagyományai A plein air festészet legismertebb alakjai Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>	<p><i>Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek</i></p> <p>A környezet- és tárgykultúra Tónusos ábrázolás újabb technikái A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései A bábkészítés hagyományai A plein air festészet legismertebb alakjai A nonfiguratív ábrázolás eszköztára Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok</p>

Követelmény	<p>Követelmény A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat, – a térábrázolás alapelemeit, – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – az alapvető szintani törvényszerűségeket, – a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, – motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, – a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, – geometrikus és természeti formák ábrázolására, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, illusztrációkat készíteni. 	<p>A tanuló ismerje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a különféle vizuális művészetek jel- és jelképrendszerét, – a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalgótatásig tartó kreatív folyamat részeit, – a sík- és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit, – a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat, – a térábrázolás alapelemeit, – a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit, – a kompozíció jelentéshordozó elemeit, – az alapvető szintani törvényszerűségeket, – a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat, – a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. <p>Legyen képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére, – motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra, – kompozíciós ismereteinek alkalmazására, – egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására, – a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására, – műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére, – geometrikus és természeti formák ábrázolására, – a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni, illusztrációkat készíteni.
--------------------	---	--

9. évfolyam

Feladatcsoportok

Alakrajz

- Csontváz rajza
- Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok)
- Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása
- Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról

Átváltozások

- A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben
- A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyezeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása
- Új beállítások új nézőpontokkal

Bábfigura

- Wayang-báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu hangja és beszéde, játéktere

Változatok művészettörténeti alkotásokra

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret- és elemváltoztatások)

A természetben

- Vázlatok és festmények készítése a természetben
- A plain air-ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, aquarell és a gouache)
- Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása

Karakterkeresés

- A portrérajzolás, a karakter kiemelése
- Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján, vonalas és színes képek.

Önarcképek

- Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával
- Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása

Népművészet és természet

- Betekintés a magyar népi viseletkultúrába
- Természeti népek technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás)
- A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban

Érzelmi hatások

- Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó)
- Érzelmi állapotok színben való kifejezése
- A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal
- Realisztikus és absztrakt megközelítés

Emlékmás

- Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában
- Forгатókönyv, fotódokumentáció.

Értékelés és kiállítás–rendezés

10. évfolyam Feladatcsoportok

Alakrajz

- Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról. A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag- és viaszrokik)

Figura a térben

- Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben
- Plein air és embercsoport rajza

Átváltozások

- Ülő, fekvő figura rajza

- Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra
- A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása

Bábfigura

- Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu mozgathatósága, játéktere

Szín-tér

- Színes vázlatok készítése a színpadi tér színdinamikai megoldásához

Változatok művészettörténeti alkotásokra

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba
- Stíluskeresés
- *Karakterkeresés*
- A teljes figura mint karakter. Karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajzok, szoborvázlatok készítése

Érzelmi hatások

- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban
- Kollázs grafikai kiegészítéssel
- Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám)
- Érzelmi állapotok kifejezése színekkel

Emlékmás

- Gyerekkori történet
- Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszervezet). Csoportos feladat
- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése

Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés

ÉVFOLYAMÖSSZEVONÁS ESETÉN

Bemeneti mérések

I. Alakrajz – figura a térben

9. évfolyam

- Csontváz rajza.
- Alakrajz.
- Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok).
- Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása.
- Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról.

10. évfolyam

- Csontváz rajza.
- Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról.
- A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag- és viaszrokik).
- Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben.
- Plein air és embercsoport rajza.

II. Átváltozások

9. évfolyam

- Ülő, fekvő figura rajza.
- A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben.
- A mozdulatok értelmezése, újrarajzolása a figura testhelyzeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása.
- Új beállítások új nézőpontokkal.

10. évfolyam

- Ülő, fekvő figura rajza.
- Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra.
- A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása.

III. Bábfigura

9. évfolyam

- Wayang-báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése.
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése.
- A bábu hangja és beszéde, játéktere.

10. évfolyam

- Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal.
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése.
- A bábu mozgathatósága, játéktere.

IV. Változatok művészettörténeti alkotásokra

9. évfolyam

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében.
- Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret- és elemváltatások).

10. évfolyam

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében.
- Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba.
- Stíluskeresés. Egyéni stílus kialakítása.

V. A természetben - Szín-tér

9. évfolyam

- Vázlatok és festmények készítése a természetben.
- A plain air-ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, akvarell és a gouache).
- Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása.

10. évfolyam

- Színes vázlatok készítése a természetben.
- Színes vázlatok készítése egy választott színdinamikai megoldáshoz.
- Színes vázlatok készítése egy színpadi térhez.

VI. Karakterkeresés

9. évfolyam

- A portrérajzolás, a karakter kiemelése.

- Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján (vonalas és színes képek).
- Önarcképek készítése.
- Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával.
- Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása.

10. évfolyam

- A teljes figura, mint karakter.
- Karikatúrák és krokik készítése modell alapján (vonalrajzok).
- Szoborvázlatok készítése, tónusozással.

VII. Népművészet és természet

9-10. évfolyam

- Természeti népek művészete, kézműves technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (pl. fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás).
- Betekintés a magyar népi viseletkultúrába.
- A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban.

VIII. Érzelmi hatások

9. évfolyam

- Fogalompárok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó).
- Érzelmi állapotok színben való kifejezése.
- A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal.
- Realisztikus és absztrakt megközelítés.

10. évfolyam

- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban.
- Kollázs grafikai kiegészítéssel.
- Fogalompárok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám).
- Érzelmi állapotok kifejezése színekkel.

IX. Emlékmás

9. évfolyam

- Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművésztől, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában.
- Forgatókönyv, fotódokumentáció.
- Gyerekkori történet feldolgozása.
- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése.

10. évfolyam

- Egy csoporttörténet kiválasztása.
- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése.
- Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet). Csoportos feladat.

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafitval, színes ceruzával, tollal, szénrel, pitt krétával, zsírkrétával, pasztellkrétával,
- Sgraffito jellegű alkotás készítése viaszos technikával.
- Festés tussal, páccal, vízfestékekkel, akvarellel, gouacheval, temperával, ecsettel, szivaccsal.

- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Formaképzés tépéssel, vágással.
- Mintázás agyagból, gipszfaragással, papírmaséból, ytongból, purhabból, gipszöntéssel.
- Vésett, mintázott relief és körplasztika készítése.
- Konstruálás tárgyakból, fából.
- Tárgykészítés talált tárgyakból, természetes anyagokból (pl. gyapjúból...), fonalból, textilből, drótból, papírból, üvegből, műanyag lapokból.
- Tárgyalkotás kötözéssel, ragasztással.
- Wayang és marionett báb készítése.
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Sokszorosítás linó- és papírmetszet felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal, fotókkal, videóval, számítógépes grafikai programok használatával

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- Kimeneti mérések.
- A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík- és térbeli művek, alkotás-sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,
- a fény-árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi-plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Vizuális alkotó gyakorlat

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- *helyszíni feladat megoldása 180 perc*

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport. A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy. Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- sík és térbeli ábrázolási képesség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezésmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A művészeti vizsga értékelése

I. Gyakorlati munka

A gyakorlati feladatok értékelése szempontrendszer segítségével történik. Az értékelési kritériumok a munka minőségét írják körül az adott értékelési szempont tekintetében. A gyakorlati feladatok esetében nem lehet pontosan megfogalmazott, minden feladat esetén egységes és átfogó értékelési szempont- és kritériumrendszert kialakítani. Ezért minden esetben az adott feladathoz az értékelés általános szempontrendszerének megfelelő, de mégis egyedi részletezettségű szempontsort szükséges alkalmazni.

A gyakorlati munka értékelési szempontjai az alábbiak:

- vizuális kifejező képesség,
- kreativitás, tartalmi komplexitás,
- kifejezés, alkotás technikája,
- összkép.

A fenti szempontok azonban akkor válnak az értékelés megfelelő eszközévé, ha azok további megfigyelési szempontokra, illetve részletes értékelési kritériumokra bomlanak.

Vizuális közlés	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>A vizuális kifejezés eszközeit (vonal, szín, forma, kompozíció stb.) a célnak megfelelően, kitűnően alkalmazza.</i>	3 pont	
<i>A vizuális kifejezés eszközeit alapvetően megfelelően alkalmazza.</i>	2 pont	
<i>A vizuális kifejezés eszközeit többször pontatlanul, nem a kifejezés céljának megfelelően alkalmazza.</i>	1 pont	
<i>A vizuális kifejezés eszközeit esetlegesen vagy helytelenül alkalmazza.</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	
Vizuális kifejezés	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>A rajzi kifejezése igen árnyalt, érdekes, esetleg egyéni elemeket is tartalmaz.</i>	3 pont	
<i>A rajzi kifejezés árnyalt és /vagy a célnak megfelelő, de szokványos.</i>	2 pont	
<i>A rajzi kifejezés nem elég árnyalt és/vagy gyakran a célnak nem megfelelő.</i>	1 pont	
<i>A rajzi kifejezése igen kezdetleges és/vagy a célnak nem megfelelő.</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	

Kreativitás, tartalmi összefüggések	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>Tervei, elképzelései vagy előadásmódja igen érdekes, kreatív, innovatív.</i>	3 pont	
<i>Munkáinak vannak érdekes, egyéni vonásai.</i>	2 pont	
<i>Munkái alapvetően szokványosak, de néhol új ötletek nyomai észlelhetők.</i>	1 pont	
<i>Munkái teljesen szokványosak, semmi egyéni vonás nem észlelhető rajtuk</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	

Kreativitás, az alkotás tartalmi árnyaltsága	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>Munkái tartalmilag komplexek, érzékelhetően igen elmélyültek.</i>	3 pont	
<i>Munkájában vannak értékes, egyéni tartalmi momentumok, de helyenként egysíkú.</i>	2 pont	
<i>Munkáira nem jellemző a tartalmi komplexitás, elmélyülés.</i>	1 pont	
<i>Közhelyszerű, érdektelen munkák.</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	

Az alkotás technikai színvonala	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>A bemutatott technikák mindegyikét kiválóan műveli.</i>	3 pont	
<i>A bemutatott technikákat kisebb hibákkal, a célnak megfelelően műveli.</i>	2 pont	
<i>A bemutatott technikák jelentősebb részében nem rendelkezik kellő jártassággal vagy nem mutat érdeklődést a különböző technikák iránt.</i>	1 pont	
<i>A bemutatott technikákban nem rendelkezik kellő jártassággal.</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	

Összkép	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>A munkák igen színvonalasak, egységet mutatnak.</i>	3 pont	
<i>A munkák alapvetően jók.</i>	2 pont	
<i>A munkák között van néhány jó.</i>	1 pont	
<i>A munkák többsége felkészületlenségről tanúskodik.</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	

II. Portfólió

A portfólió összeállításának feltételei

Az összeválogatott anyag a vizsgaleírásban foglaltak szerint tartalmazza a megfelelő mennyiségű munkát, legyen ellátva a szabályok szerinti jelölésekkel (név, dátum, sorszám), továbbá a vizsgáztató szaktanár igazoló aláírásával.

A portfólió értékelése csak abban az esetben lehetséges, ha megfelel a kiírásban szereplő formai követelményeknek.

A portfólió/projekt értékelési szempontjai

A portfólió/projekt értékelését előre meghatározott, értékelési kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelő.

Vizuális kifejezés	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>Vizuális közléseit pontosan érthetően, nagyon világosan képes dokumentálni.</i>	3 pont	
<i>Vizuális közlései alapvetően világosak, de helyenként nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők.</i>	2 pont	
<i>Vizuális közlései alapvetően nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők.</i>	1 pont	
<i>A dokumentáció vizuális közlése teljesen zavaros vagy szegényes.</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	

Összhatás	Adható pontszám	Elért pontszám
<i>A dokumentáció igen színvonalas munkákat tartalmaz.</i>	3 pont	
<i>A dokumentáció alapvetően jó munkákat tartalmaz.</i>	2 pont	
<i>A dokumentációban van néhány jó munka.</i>	1 pont	
<i>A dokumentáció munkái felkészületlenségről tanúskodnak.</i>	0 pont	
Összesen	6 pont	

A tananyag feldolgozásához szükséges taneszközök

Alapfokú évfolyamok:

Munkaasztalok, székek
Tároló polcok, szekrények, dobozok
Vizes blokk
Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök
Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)
Rajztechnikai eszközök: színes ceruzák, vízfesték, tempera, kréta, filc, vékony, vastag, és széles-lapos ecsetek, szivacsok, olló, ragasztó)
Fényképezőgép
Munkabiztonsági berendezések

Továbbképző évfolyamok:

Rajz-, festő és mintázó eszközök: akvarell, akril
Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök
Rajztábla vagy festő állványok
Mintázó állványok
Számítógépes munkaállomás, szoftverekkel
Filmfelvevő eszközök

KÉPZŐMŰVÉSZETI TANSZAK

GRAFIKA ÉS FESTÉSZET ALAPJAI

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különböző módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Alapfokú évfolyamok

1-3 évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz- és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A vonal megjelenési formái

A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében

A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

Részlet és nagyítás

A díszítés sajátosságai

A nyomhagyás egyszerű technikái

Kompozíciós alapismeretek

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerű technikáit,
- a kompozíciós alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait.

Legyen képes:

- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,
- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,

- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Vonal a térben

A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben

A színek és lelki minőségek

Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

A díszítés sajátosságai

A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat

Egyszerű nyomatok

A kiemelés

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- vonal a térképző szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait.

Legyen képes:

- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,
- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerű nyomatok készítésére,
- képalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.

- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
- Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A vonal és a mozgás-változás
 A színek egymáshoz való viszonya
 A színek érzelmi minősége
 Színharmoniak, szíkontrasztok
 A forma, folt, felület és textúra kifejező használata
 A gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei
 A funkció és díszítés
 Egyedi motívumok, motívumrendszer
 Dombornyomat
 Kompozíciós variációk
 Illusztratív sorozatok
 Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás-változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minőségét,
- a színharmoniakat, szíkontrasztokat,
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját.

Legyen képes:

- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok az 1-3 évfolyam számára

I. A vonal

1. évfolyam

- A vonal megjelenési formái a valóságban (pl. nádas, bicikli küllő, cérna, drót, bot, csempék közti fuga) és a képzőművészetben (pl. Klee munkáin). saját vonal-gyűjtemények készítése
- Játékos felfedezések
- A vonal, mint mozgásnyom (pl. repülőgép által képzett vonal-képződmények, keréknyom, bot, gereblye nyoma a homokban)
- Vonalnyom létrehozása (pl. szénrel, ecsettel, szalaggal), festékes kézzel simogatás, csapkodás nyomának létrehozása, megfigyelése
- Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése (pl. a vasreszelék elmozdulása mágnes hatására) és létrehozása, leképzése, elképzeljük, és lerajzoljuk, hogy nyomot hagy a lábunk mozgáskor, milyen útvonal nyomunk marad reggel ébredés után a lakásban, aztán az iskolába

menet – ez a célirányos mozgás, aztán a kertben ugrándozó kutya nyomát követjük rajzzal, és a kutya körül ugráló bolha mozgását – ezek a céltalan mozgások
– Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon. Játékos kísérletek. (különböző zenére végzett kéz-láb táncoltatással hagyott nyomok, homokban, kartonon, vásznon, a nyomok képpé alakítása, fejlesztése)

2. évfolyam

– Vonalak a térben (pl. vezetékek, vasúti sín, villanyoszlopok, utak; egy vasút-, vezeték-építő brigád tervrajzának elkészítése)
– Vonalszerű anyagokkal (pl. kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása, labirintus játék madzag útvonallal, bekötött szemmel való végigjárása
– A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel (pl. ragasztószalag csíkokkal)
– Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában, a játékok során átélt élmények megjelenítésével

3. évfolyam

– Változások vizuális nyomai (pl. a száraz talaj repedései, egy kis patak útja során az akadályok hatására irányt változtat, megduzzad vagy éppen elvékonyodik, játék az organikus vonal vastagság változással)
– A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal (pl. tuskimosás, tuslepergetés)
– Improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok (saját magunk által keltett hangok, zajok és a környezetünkben hallható zörejek, hangok tudatos megfigyelése, egymáshoz hasonlítása, viszonyítása – vékonyabb, vastagabb, szaggatott, magasodó emelkedő, mélyülő hangok pl. kulcs csörgés, kalapácsolás, óraketyegés, óracsengő, szélfújás, autó, busz, papírzörgés.....
– Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése (az előző tapasztalatokra épített saját kis zörejt etűdök képi rögzítése)

II. A szín

1. évfolyam

– Szín és mozgás (pl. fényjáték, fényorgona) dramatikus mozgásos játék után a saját élmények színekkel való összekapcsolása, asszociációs játék segítségével
– Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás, csapkodás, a víz simogatása, a szellő érintése, a kavics pattogása, bot suhintása,) által keltett érzelmek kifejezése színekkel,
– Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken (pl. kerékpárgumival, gereblyével, kézzel, szivaccsal, széles ecsettel). a csak mozgással, mozdulatokkal eljátszott történet, szerep játéka közben festékes szivaccsal, széles ecsettel nyomot hagyni nagy kartonon, vásznon)
– Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat megfigyelése (szabad játék a színekkel, színek összefolytatása, ütköztetése a papíron, majd ebből leszűrni, megállapítani a színek tulajdonságait, melyik nyugodt, melyik vidám, szomorú, agresszív, bánatos....)
– Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal (mesék meghallgatása, eljátszása után a megélt érzések hangulatok kifejezése, - félelem, harc, bizonytalanság, béke)
– A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken (a kedvenc lény, tárgy dramatikus megjelenítése –eljátszása után a mozgásához, jelleméhez megfelelő szín, színek kiválasztása)
– A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével (kedvenc székem, mackóm, bögrém, cicám - magányos, vidám, unatkozik, irigy, ünnepélyes...)

2. évfolyam

- Mesefilmek, fotók bemutatása
- A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban (pl. színnel azonosítható figurák – sárkány – tűz – vörös – harc düh – hegyes- háromszög - éles, / fűszál – simogató – selymes – zöld – nedves – harmatos – lágy ívű – sima – körbeölelő / egy-egy mese szereplőinek dramatikus eljátszása, lelki karakterük átélése, s színekhez, formákhoz társítása)
- Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások (szabad játékkal létrehozott eltérő színű kis terek, dobozok összeállítása, majd a sugárzott hangulat meghatározása, az odaillo mese szereplő „lakó” megnevezése)
- Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek építése pl. pihenőhely, csapda, sárkány-szoba, varázsló kamrája, tündérálmom tere...)
- A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázssal
- Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal (a fenti színes térépítés tapasztalataira építve azonosítani az eltérő karakterű szereplők tulajdonságait, s a színeket, formákat)
- Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel. Tárgymesék létrehozása (egyszerű háztartási eszközök pl. ecset, serpenyő, vágódeszka, szemüveg, fésű, kanál átfestése oly módon, hogy egy mese szereplőivé legyenek, s a mese eljátszható legyen általuk – az adott karakterhez választva a leginkább megfelelő formájú tárgyat)
- Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével az eddigi tapasztalatok felhasználásával

3. évfolyam

- Lírai absztrakt festmények bemutatása. Zenehallgatás
- Színfoltok festése zene hangulatára
- A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége (játékos színkeverés, színfoltok festése, majd az egyes színek színfoltok egymáshoz való viszonyának megfogalmazása, történet írása – mesélő színek)
- Természeti jelenségekről fotók bemutatása (hajnali pára, napfelkelte, vihar, vulkán, balatoni hullámozás, alföldi porvihar)
- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése (színek árnyalt felismerési és színkeverési gyakorlatok)
- Egy- egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése (dramatikus játék során megjelenítik a színeket, azok egymással szembeni viselkedését, ki kinek a barátja, hogy viselkednek egymással pl. hogy védi meg a zöld-barát a társát a bajban, miképpen viselkedik a vörös, ha bajban van a társa...)
- Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák (mese, történet szereplőinek ábrázolása)
- Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által (mese, zene, táncjáték képi megjelenítése)
- Színkontrasztokra, tartalmi ellentétekre épülő alkotások szemléltetése
- Színkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre (saját valóságos vagy irodalmi élmények felidézése után festés) – különös tekintettel a sötét–világos kontrasztra

III. Felület és forma

1. évfolyam

- Más-más felületek megtapasztalása
- Különböző felületek és formák (pl. sima, kerekded, érdes...) által kiváltott érzelmek megfogalmazása
- Játékos forma- és felületalakítási kísérletek (titokdobozok készítése eltérő anyagokkal való betapétázással)
- A gesztusfestészet néhány karakteres példájának bemutatása
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek

– Különböző érzelmi állapotok lenyomatának elemzése (homokban, agyagban hagyott nyomok, melyeket más-más kedvű, jellemű szereplők hagynak)

2. évfolyam

- Kontraszthatásra épülő alkotások szemléltetése
- Ellentétek, felületi kontrasztok elemzése (moha – kő, parázs – hamu, fakéreg – textil, aprószőgek – víz)
- Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása (nyugalom, béke, puhaság, melybe belehasít egy sikoly)
- A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk, (nyomolvasás a természetben, mintha a természet felületei üzenetet közvetítenének, játékos történetek kiolvasása egymásnak készített felületekből)

3. évfolyam

- Felület és ábrázolási szándék összefüggésének felfedezése különböző műalkotásokon
- Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során (mítoszok, mitikus hősök vagy saját érzelmi, hangulati élmények vizuális megfogalmazása)
- Foltok, folthatárok elemzése a valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése során pl. ablak előtt, de függöny mögött levő figura foltja, kontúrja, folthatás ekkor, s akkor, ha éles fényel van megvilágítva. A látottak megjelenítése
- Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága festéssel ábrázolva és mécsesstartók készítésénél felhasználva a szerzett élményeket

IV. Felület és textúra

1. évfolyam

- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által (pl. frottázs gyűjtemény létrehozása)
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat felfedezése (először bekötött szemmel való játékok során majd a látvánnyal való összekapcsolás)
- Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításaik
- A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása szabad képalkotás során
- Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel, s nem a külső látvánnyal való kapcsolat keresése a szempont, hanem az érzelmi élménnyel való azonosítás)
- A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése (pl. tapintási napló, térkép készítése – pl. az iskolába menet milyen felületi élmények vannak)

2. évfolyam

- Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók elemzése, gyűjtése, csoportosítása
- A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
- Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése (mappaborító, tolltartó doboz)

3. évfolyam

- A textúra mint fogalom megismerése
- Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása, játékos anyagkísérletek, anyagkapcsolatok, variációk megteremtése)
- Az elkészült lapokból képtárgyak készítése (szatyor, reklámtáska, kalap, ládika)

V. Minta a környezetben

1-2. évfolyam

- A természeti (pl. ültetvény a tájban) és mesterséges környezet tárgyainak (pl. kerítés) mintázata
- Környezetünkben levő tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása, a gyűjtött minták felhasználása mesehősök tárgyainak díszítésére, pl. varázsfuvola, varázsszőnyeg, varázsdoboz, bögre,
- A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése, felhasználása, pl. egy óriás ruhájának mintájaként

3. évfolyam

- Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése, saját mintakincs létrehozása
- A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon, öltözeten, öltözetkiegészítőkön

VI. Díszítés, díszítmények

1. évfolyam

- A forma és felület, a funkció és díszítmény összhangjának vizsgálata (ősi hangszerek, dobok, tálak, fésűk, bútorok)
- Lapok, felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal (kendők, sálak, dobozok, tárgyak felületének díszítése egy mese, mesei szándék, funkció szerint)

2. évfolyam

- Jelentéssel, funkcióval bíró tárgyak bemutatása, a tárgyon a funkció és díszítmény elemzése
- Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal (edény, textil, bútor, kalap, szetyor...)
- A dísz, a díszítmény létrehozásának módja, kis képi elemek, egységek ismétlése, variációk létrehozása, a korábban gyűjtött minta kincs motívumainak alakítása, variálása

3. évfolyam

- Épületek, építészeti terek elemzése
- Funkcióval, jelentéssel bíró mikro-terek külső- belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal (pl. egy óra belseje, külső megjelenése az eltérő szerkezetre utalva, kis szekrény külseje, mely utal a belső tartalmakra)
- A mikro-terek lakóinak, lényeinek egyedi megjelenítése (a fantázia által benépesített kis terek pl. sütő-manó, fagyasztó manó, óralakó – idő múltató, mosógép tündér, órló – daráló segég...)

VII. Nyomhagyás

1. évfolyam

- A nyomhagyás lehetőségeinek, funkciójának elemzése
- Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása (krumpli, levél, kanál, dobókocka, stb)
- Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékekkel

2. évfolyam

- Sokszorosítási lehetőségek bemutatása
- Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír- vagy műanyagkarc, sablon átfújással, figyelmeztető mesetáblák készítése pl. vigyázat hangos kakaskukorékolás!, vigyázat habfürdő veszély!...)

3. évfolyam

- Sablonnyomatok szemléltetése
- Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (pl. kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)
- Dombornyomatok szemléltetése
- Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése (pl. naptár, évkör létrehozása)

VIII. Kompozíció

1. évfolyam

- Komponálási módok, lehetőségek szemléltetése
- Képi elemek rendezgetése (tépett, kivágott, színes papírok elrendezésének variálása)
- Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokrómmal festéssel, kollázzsal, egyszerű nyomhagyással

2. évfolyam

- Kiemelési módok szemléltetése
- A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban (zenében, színházban – dramatikus játék által átélni az elméletet)
- A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel – variációk létrehozása, sorozat készítés csoportmunkával)

3. évfolyam

- Komponálási módok bemutatása
- Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére (pl. egy fénymásolt reprodukció elemeire vágása, s azok átrendezése, más képpé alakítása az eredeti kompozíció megváltoztatása által)

IX. Képpalkotás

1. évfolyam

- Illusztrációk bemutatása, elemzése
 - Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával (pl. árnyék rajzzal, egymás körberajzolásával, „jelmezbe” rongyokba öltözötten)
 - Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

2. évfolyam

- Illusztrációk készítése, olvasott vagy átélt élmények, történetek bemutatására
 - Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)
- Értékelés és kiállítás–rendezés

3. évfolyam

- Illusztrációk készítése egy folyamat bemutatására
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípiák és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

- Rajzolás grafittal, színes ceruzával, tollal, zsírkrétával
- Vonalképzés: rajzeszközzel, mozgással, fénnel, tárggyal, tárgynyommal
- Festés páccal, vízfestéssel, temperával, ecsettel, szivaccsal.
- Színképzés: festéssel, fénnel
- Alkotás vegyes technikával.
- Nyomhagyás rajzeszközökkel.
- Nyomat kialakítása: természeti formák, tárgyak, papír, műanyag lap segítségével
- Formaképzés: rajz és festőeszközökkel, tépéssel, vágással, mintázással
- Felület- és textúra képzés: rajzeszközökkel, karcolással, simítással, tárgynyomokkal
- Motívumképzés: rajz és festőeszközökkel, tárgynyomatokkal
- Mintázás agyagból.
- Konstruálás tárgyakból
- Kollázs készítés fénymásolt vagy festett és talált lapok, tárgyak felhasználásával.
- Fotómontázs készítése fényképek felhasználásával.
- Sokszorosítás linó- és papírmetszet felhasználásával.
- Animáció írásvetítővel.
- Kísérletek színes papírlapokkal

XI. A tanultak összegzése

- Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.
- A legjobb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA TANSZAK

KÖRNYEZET- ÉS KÉZMŰVES KULTÚRA MŰHELYGYAKORLAT

A környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat célja a környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása, az általános és szakirányú ismeretek átadása révén a környezettudatos magatartás, az igényes kézműves tárgyalkotás képességének megalapozása. Célja továbbá a munkakultúra, a feladattudatos, kitartó munkavégzés alapjainak elsajátítása, azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek a tervezéstől a kivitelezésig biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését. Mindezzel a környezet-harmonikus életvitel, a környezetalakítás képességének, az értékteremtés, –megőrzés igényének kialakítása.

A műhelygyakorlat feladata a környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ széleskörű megismertetése, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása a mindennapi életben és a modern viszonyok közt. A hazai és az egyetemes tárgykultúra kiemelkedő alkotásain keresztül megismertetni a tanulókkal a tárgykultúra funkcionális területeit, a felhasználható anyagokat, tulajdonságait, az alkalmazott eszközöket, használatukat, a készítési technikákat, az esztétikai törvényszerűségeket. Feladata emellett az ismeretek alkotó jellegű alkalmazásának elsajátítása, a múlt értékeinek a mai környezet- és tárgykultúrába való szerves beépítési lehetőségeinek felismertetése. A hagyományok megismertetésével múltunk, népművészeti és iparművészeti örökségünk megbecsülése, megszerettetése, a hovatartozás-tudat mélyítése. Más korok és népek környezet- és tárgykultúrájának megismertetésével a látásmód szélesítése, az empátia és a tolerancia kialakítása. Tárgyelemzéseken és a tárgyalkotó tevékenységen keresztül, a tárgy, a környezet és az ember viszonyának felfedeztetése, a természethez, környezethez való kötődés mélyítése, a helyes felhasználói és fogyasztói magatartásformák kialakítása. Az alkotói tevékenységen keresztül a manuális és konstruáló képességek fejlesztése, az esztétikai érzékenység és ítélőképesség mélyítése, az önkifejezés, az önmegvalósítás lehetőségének felfedeztetése. A környezet-és kézműves kultúra műhelymunka baleset- és környezetvédelmi előírásainak megismertetése.

Ennek érdekében az oktatás a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve az alapfok és a továbbképző évfolyamain egyaránt hangsúlyosan alapoz a gyűjtőmunkára, a rekonstruálás és az átírás metodikájára, a kreativitásra. Az elsajátítandó elméleti és gyakorlati témakörök, tartalmak komplex szemlélettel, egymással szintézisben lévő rendszert alkotva jeleníthetők meg a tanítás folyamatában. Az élményszerű tapasztalatszerzés, az önművelés megalapozása érdekében javasolt könyvtár-, múzeum- és kiállítás-látogatások beépítése a műhelymunkába.

Alapfokú évfolyamok 4-6 évfolyam 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ területeinek bemutatása, a kézműves tevékenységek szerepének feltárása. Irányított megfigyelések által élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása.
- A környezet- és kézműves kultúra műhely és a műhelymunka megismertetése.
- A tárgyalkotás során alkalmazható egyszerű technikák elsajátításával a manuális és konstruáló képességek fejlesztése.
- A felhasználható anyagok, az alakításukhoz szükséges eszközök megismertetése.

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

Környezet és környezetkultúra, tárgy és tárgykultúra

Természetes és mesterséges környezet elemei, alkotói
Az ember tárgykészítő tevékenysége, a tárgyak szerepe
Tárgyelemzés alapvető szempontjai
Ósi, kézműves és ipari tárgyformálás
A környezet– és kézműves kultúra műhelymunkájának alapjai
A kézműves tárgyalakítás alapanyagai: a növényi részek, a textilek, a papír, az agyag alapvető tulajdonságai, alakításuk egyszerű technikái
A kézműves tárgyalakítás eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
A tárgyalakítás alapvető fázisai
Környezetkultúra – természeti környezet, épített környezet: település, lakhely
Környezettervezés, az ember környezetalakító tevékenysége
A makettkészítés alapjai
Ünnepi alkalmak
A mese világa

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra fő területeit, a tárgyalakítás szerepét,
- a megismert alapanyagok felhasználási lehetőségeit,
- az anyag– és formaalakításuk egyszerű módjait,
- a környezet– és kézműves kultúra műhely berendezését, munkarendjét,
- a környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit,
- a lakhelyhez, a meséhez és az ünnepekhez kapcsolódó környezet és tárgykultúra alapvető sajátosságait.

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása.
- A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés jelentőségének felismertetése. Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása.
- A fa, a fonható szálanyagok, az agyag és a fémek szerepének megismertetése a tárgyalakításban egyszerű technikák elsajátításával.
- Azoknak az ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését
- Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek fejlesztése.

Tananyag

Környezet– és kézműves kultúra ismeretek

Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői
Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe
A tárgyak esztétikai értéke, minősége
Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon
Használati és díszfunkció
Kézműves mesterségek: az agyag–, a famunkák, a fonható szálanyagok, vesszőmunkák és a fémművesség alapjai
Egyszerű tárgy– és díszítményalkotási lehetőségek
A tárgyalakítás anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

A tárgyalkotás alapvető fázisai

Az ember és környezete. A környezetalakítás jelentősége. Középületek, a családi környezet és a háztartás

Lakáskultúra, lakberendezés

Az adott témakörök emlékei a törzsi kultúrákban, a népművészetben, az iparművészetben és a művészettörténetben

Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben

A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját,
- az agyag, a fa, a vessző, a fonható szálanyagok és a fém felhasználási lehetőségeit,
- az anyag- és formaalakításuk egyszerű módjait,
- a tárgyalkotás fontosabb szempontjait,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit,
- a lakáskultúra, a lakberendezés alapjait,

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalkotásra,
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum felfedezésére és megfogalmazására,
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra és a kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása.
- A tárgyak funkcionalitásának, a környezetalakítás, a környezettervezés, valamint az újrahasznosítás jelentőségének felismertetése. Irányított megfigyelésekkel élményszerű tapasztalatszerzés biztosítása.
- A textil, a nemez, a bőr szerepének megismertetése a tárgyalkotásban egyszerű technikák elsajátíttatásával.
- Azoknak az ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú alkotómunka elvégzését
- Az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak kialakítása.

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

Környezetkultúra, tárgykultúra, az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevői

Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyak információhordozó szerepe

A tárgyelemzés szempontjai. A tárgyak esztétikai értéke, minősége

Textúrák és faktúrák, színek és hangulatok a tárgyakon

Használati és díszfunkció, reprezentáció

Újrahasznosítás

Kézműves mesterségek: a textil, nemez és bőrmunkák alapjai

Egyszerű tárgy- és díszítményalkotási lehetőségek

A tárgyalkotás anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

A tárgyalkotás alapvető fázisai

Az ember és környezete. Életmód és tárgykultúra, lakhely és munkakörnyezet

Az ünnepek megnyilvánulása a környezetben, a lakáskultúrában
Az adott témakörök emlékei a törzsi kultúrákban, a népművészetben, az iparművészetben és a művészettörténetben
Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben
A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a tárgyalkotás szerepét, a tárgyak funkcióját,
- a textil, a nemez, a bőr felhasználási területeit,
- az anyag- és formaalakításuk egyszerű módjait, díszítési lehetőségeit,
- a tárgyalkotás fontosabb szempontjait,
- az újrahasznosítás szerepét, lehetőségeit,
- az önálló tapasztalatszerzés eszközrendszerét,
- a lakáskultúra alapjait, az ünnepek megnyilvánulási lehetőségeit a környezet- és tárgykultúrában,
- a tanult tárgyalkotási folyamatok legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit.

Legyen képes:

- pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez,
- a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- az anyagok élményszerű megtapasztalására,
- a megismert eszközök megfelelő használatára,
- az önálló tárgyalkotásra,
- egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni,
- tárgyelemzésre adott szempontok alapján,
- a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és megfogalmazására,
- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján,
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok a 4-6 évfolyam számára

I. A környezet- és kézműves kultúra műhely

4-6. évfolyam

- A környezet- és kézműves kultúra műhely berendezése
- Alapvető anyagok, eszközök, szerszámok
- A műhelymunka rendje
- A műhelymunka alapvető magatartási és munkavédelmi szabályai (minden tanév elején ismételt munkavédelmi oktatás)

II. Tárgyalkotási ismeretek

4. évfolyam

- A kézműves tárgyalkotás sajátosságai
- A tervezés lépései
- Formák, színek kifejezőereje
- A tárgyalkotás alapvető fázisai
- A tárgyak harmóniája, esztétikája
- Az igényesség, a precizitás fontossága

5. évfolyam

- A tárgyak formája és funkciója
- A tervezés lépései, fontosabb szempontjai (pl. szerkezeti megoldások)
- Az anyag- és technika választás szempontjai
- Tárgyalkotási műveletek: előkészítő műveletek, a tárgyformálás, díszítés, összeállítás, kikészítő és utómunkálatok

6. évfolyam

- A forma funkció és a díszítés összefüggései
- A tervezés lépései, szempontjai
- Az anyag- és technikaválasztás szempontjai, az anyaghasználat és a technika összefüggései
- Az anyagok kombinálásának lehetőségei
- Tárgyalkotási műveletek az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében: előkészítő műveletek, tárgyformálás, díszítés, összeállítás, kikészítő és utómunkálatok

II. A kézművesség anyagai

4-6. évfolyam

- **A környezet anyagai**
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk
- Textúrák és faktúrák

- **A természetes anyagok felhasználhatósága**
- A növényi részekből készíthető tárgytípusok.
- A textilből készíthető tárgyak köre
- Papír alkalmazása az alkotótevékenységben
- Az agyag felhasználása a tárgyalkotásban

IV. Tárgyalkotási technikák

4. évfolyam

Papír

- A papír típusai, felhasználási területei, papírból készíthető tárgyak-szemléltetés
- A papír tulajdonságai, alakíthatósága
- Papírtárgy készítés hajtással, gyűréssel, tépéssel
- Papírtárgy készítés vágással, ragasztással
- A papírmásé alapanyagai, felhasználási területei, tárgyalkotás papírmáséból drótvázra, tárgyalkotás papírpépből
- Papírszobrok, mobilok készítése
- Ruhák, öltözék-kiegészítők, ékszerek papírból
- A könyvkötés típusai, tárgyalkotó gyakorlat

Agyagművesség

- Az agyag felhasználási területei, jellegzetes tárgytípusai - szemléltetés
- Az agyag tulajdonságai, formálhatósága, alakíthatósága – szemléltetés
- Modern agyagműves alkotások - szemléltetés
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései - bemutatás
- Az agyagmunka eszközigénye, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák (tapasztás, formába rakás, felrakás, nyomhagyás, rátét)
- Reliefek, kisplasztikák készítése, technikai sajátosságok bemutatása
- Köztéri makettek formai követelményei, tárgyalkotás
- Edénykészítési eljárások, díszítési technikák (marokedény, formába rakás, felrakás, edényalakítás lapokból, rátét készítése, fülek kialakítása) – bemutatás
- Edénykészítés a megismert eljárásokkal

Faművesség, fonható szálanyagok, vesszőmunkák

- A fa felhasználási területei, sokszínűsége, a faművesség eszközei, jellegzetes tárgytipusai, a fa művészi megmunkálása, a faanyagok elő és utókezelése – szemléltetés
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési eljárások, a fa darabolása, faragása, csiszolása, tárgyalkotás fából nem hagyományos módszerekkel, tárgyalkotás újrahasznosított fából, tárgyalkotás faipari hulladékból, melléktermékekből
- A vessző fajtái, felhasználási területei, formálhatósága, eszközei, szerepe a kézműves tárgyalkotásban, a hagyományos és a modern kézművességben – szemléltetés
- Tárgyalkotás vesszőből- a technikai sajátosságok bemutatása (lánc-vetülékes fonástechnika, spiráltechnika)
- A fonható szál anyagok fajtái, felhasználási területei, megmunkálásának módjai, eszközei - szemléltetés
- Eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Kultikus és használati tárgyak, térlehatárolók, installációk készítése egy vagy többféle anyag felhasználásával

Fémművesség

- A fémek felhasználási területei, jellegzetes tárgytipusai - szemléltetés
- A fémművesek jellegzetes tárgyalkotási és díszítési technikái - bemutatás
- A fémek alapvető tulajdonságai, formálhatóságuk, alakíthatóságuk - bemutatás
- A fémműves munka eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák (darabolás, hajlítás, domborítás, trébelés, poncolás)
- Egyszerű modern fémtárgyak a magyar és nemzetközi művészetben
- Drótmunkák- ékszerek, dísz- és használati tárgyak, szobrok, mobilok drótból – szemléltetés
- Tárgyalkotásban újrahasznosítható anyagok
- Ékszerek, cégek, térkonstrukciók, mobilszobrok talált tárgyakból konstrukciók összeállítása
- Tárgyalkotás a tanult technikák alkalmazásával

5. évfolyam

Gyapjú

- A gyapjú feldolgozása, fajtái, tulajdonságai, alakíthatósága - szemléltetés
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései – bemutatás
- A hagyományos és a modern nemezművészet - szemléltetés
- A nemez felhasználási területei
- A nemezkészítés anyagai, eszközei
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák, a színek szerepe
- Egyszerű ékszerkészítési eljárások- nemezgyöngy, karkötő készítése
- Tarsolyok, táskák készítése-bemutatás, tárgyalkotás
- Nemezképek készítésének módjai, formai és színbeli követelményei
- Egyéb nemezalkotási eljárások-játékok készítése hagyományos és tűnemezeléssel – bemutatás és tárgyalakítás

Textilmunkák

- A textil felhasználási területei, a hagyományos és a modern textilművészet - szemléltetés
- A textil munkák alapanyagai, tulajdonságaik, alakíthatóságuk - szemléltetés
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései - bemutatás
- A textilmunkák eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák: fonástechnikák, egyszerű öltéstípusok, hímzéstechnikák – egyszerű tárgykészítési gyakorlat
- A szabás alapvető ismeretei, egyszerű összeállítási módok - játékkészítés textilből szabással-varrással

- Textilfestési eljárások-a batik, a textilnyomás fajtái, eszközei, példák a hagyományos és a modern művészetből
- A szövés, anyagai, eszközei, egyszerű szövéstípusok-bemutatás, szövés szövőkereten
- Textil felhasználása a kézművesség egyéb területein

A bőr

- A bőr felhasználási területei a hagyományos és a modern művészetben- szemléltetés
- A bőr tulajdonságai, alakíthatósága – szemléltetés
- A megmunkálás, tárgyalkotás alapvető lépései - bemutatás
- A bőrmunkák eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások
- Egyszerű tárgyalkotási és díszítési technikák: fonástechnikák bőrszállal, díszítés nyomhagyással (poncolással, csontozással), lyukasztással
- Egyszerű lyukasztott, fűzött összeállítások- tárgyalkotás
- Ékszerek készítése bőrből egyszerű technikákkal
- Erszények, tarsolyok készítésének technikai fortélyai, hagyományai
- Öltözék-kiegészítők, könyvborítók, bőr dísz tárgyak készítése

V. Az újrahasznosítás

6. évfolyam

- Fogyasztói társadalom, a felhasználói és fogyasztói magatartás
- Az újrahasznosítás fogalma, jelentősége a tárgykultúra területén
- Az anyagok újrahasznosítási lehetőségei
- A tárgyak újrahasznosítása, funkcióváltás
- Újrahasznosítható anyagok – csomagolások, kidobásra ítélt használati tárgyak, ipari melléktermékek
- Újrahasznosítási feladatok a megismert tárgytipusokhoz és anyagfélésekhez kapcsolódóan
- Hulladék anyagokból „a szemétből” varázslatos tárgyak készítése (pl. konstrukciók, mobilok, ajándéktárgyak)
- Öltözékek és öltözék-kiegészítők készítése hulladékanyagból
- Ékszerek készítése újrahasznosított anyagból
- Lakberendezési tárgyak készítése hulladékanyagból

V. A lakhely és a lakáskultúra, berendezés

4. évfolyam

- Összhangban a természettel. A törzsi kultúrák és a modern viszonyok
- Az épített környezet vizsgálata
- Településtípusok, a falu és a város sajátosságai
- Az épületek típusai funkcionalitásuk alapján
- Építészeti megoldások vizsgálata természeti népeknél, a népi kultúrában
- Az épületek alapanyagai
- A lakhely funkciói, beosztás, alaprajz
- Az épületek és a külső terek (pl. parkok, udvarok, kertek) kapcsolata, harmóniája.
- A megismert anyagok felhasználásával településmakettek, épületmakettek, külső- és belső terek tervezése, készítése
- *Alkalmak és szokások*
- Az ünnepek megnyilvánulása a környezet- és tárgykultúrában
- Alkalmak, szereplők, helyszínek, díszletek és kellékek
- Tárgykészítés, környezetalakítás az ünnepekhez kapcsolódóan, a megismert anyagok felhasználásával.
- Busómaszk, kiszebáb... készítése, hímes tojás festése

5. évfolyam

- Az épület szerepe, jellege és berendezése közti összefüggések - szemléltetés
- Középületek, lakóházak bemutatása. Külső megjelenés, belső terek, berendezés
- A lakáskultúra elemei, összetevői
- A tárgyak információhordozó szerepe
- A lakberendezés szempontjai
- Bútortípusok, a bútortörténet érdekességei
- A berendezési tárgyak, bútorok, mint jelképek
- Bútorkészítés hullámpapírból
- Környezettervezés, makett-készítés, tárgyalkotás a megismert anyagok és technikák alkalmazásával

6. évfolyam

Életmód

- A környezet, az életmód és a tárgykultúra kapcsolata
- Jellegzetes munkatevékenységek
- A munkakörnyezet jellemzői.
- Környezettervezés munkatevékenységekkel kapcsolatban
- Munkaeszközök készítése
- Munkafolyamatok megjelenítése ismert anyagok és technikák alkalmazásával

A lakáskultúra– ünnepi alkalmak

- Az ünnepek megnyilvánulása a környezetben, a tárgykultúrában
- A terítés kultúrája, a teríték elemei és a hozzájuk kapcsolódó szimbolikus értelmezések
- Használati és díszfunkcióval rendelkező tárgyak, díszítési lehetőségek
- Ünnepi környezet alakítása, tervezése
- Ismert és új anyagok, technikák felhasználása az ünnepi alkalmak, a terítés kultúrája témaköréhez kapcsolódó tárgyalkotásban
- Terítékhez igazodó asztaldíszek, szalvétatartók, gyertyatartók, művészi igényű tárgyak készítése

VI. A mese

4-6. évfolyam

- A mese világa
- Mesehősök – jó és szép, rossz és csúf, fantázialények; jellegzetes helyszínek
- Típusok, karakterek megjelenítésének lehetőségei
- Meseillusztrációk, ismert grafikusok meseillusztrációinak megismerése
- A képregények formai sajátosságai
- Bábművészet Magyarországon és a világ más részein
- A bábkészítés alapanyagai
- Babák, bábok készítése
- Díszletek készítése
- A megismert anyagok felhasználása az alkotómunkában

VII. Vizsgamunka készítése

6. évfolyam

- Egyéni kifejezési szándék szerinti tárgyalkotás választott anyaggal és technikával.
- Dokumentálás
- Értékelés és kiállítás–rendezés

VIII. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Felhasznált anyagok: növényi és állati eredetű anyagok (vessző, nád, kéreg, fűfélék, gyapjú)

Papír, textil, bőr, agyag, fa, fém, műanyag

Anyagalakítási módok, technikák: tépés, hajtás, gyűrűs, vágás, sodrás, fonás, toldás, hajlítás, darabolás, kötözött- ragasztott összeállítások,

festés, pácolás,

vájás, csiszolás, karcolás,

tapasztás, üregelés, formába rakás, hurkás felrakás, rátét, földfestékes díszítés,

kalapálás, nyírás, reszelés, fűrészelés, lukasztás, hajlítás, domborítás, trébelés, poncolás,

fonás, szövés, varrás, hímzés, batikolás, tarkázás,

szironyozás, bőrfestés

Tárgykészítési technikák:

– Papírszobrok, makettek, papír öltözékek, ékszerek, könyvek készítése

– Reliefek, kisplasztikák, köztéri makettek, edények készítése

– Kultikus és használati tárgyak, térlehatárolók, installációk készítése

– Ékszerek, cégerek, talált tárgyakból konstrukciók összeállítása

– Mini-textilek, nemez, textil és bőr ékszerek, erszények, öltözet-kiegészítők, kisplasztikák,

játékok, könyvborítók készítése, szövés, fonás, nyomott textilek készítése, egyszerű batikolás

– Hulladék anyagokból „a szemétből” varázslatos tárgyak készítése (pl. konstrukciók, ajándéktárgyak, használati tárgyak táskák, jelmezek)

– Település-makettek, épület-makettek, külső- és belső terek tervezése, készítése

– Díszletek készítése

– Babák, bábok készítése

– Munkaeszközök, bútorok készítése

IX. A tanultak összegzése

– Közös munkával, a munkák rendszerezésével a tanultak összegzése.

– A legszebb munkák kiállításra történő előkészítése, bemutatása.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

– az ember által létrehozott mesterséges környezet összetevőit, a környezetkultúra fő területeit,

– a tárgyalakítás szerepét, a tárgyak funkcióját, anyagfajtaikat és díszítési lehetőségeit,

– az alapanyagok felhasználási lehetőségeit,

– az anyag és formaalakítás módjait,

– a tárgyalakítás, az újrahasonosítás lehetőségeit, fontosabb szempontjait,

– az önálló tapasztalatszerzés eszközrendszerét,

– a környezetkultúra és kézművesség legfontosabb munkavédelmi tudnivalóit.

A tanuló legyen képes:

– pozitívan viszonyulni a természetes és mesterséges környezethez,

– a megszerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,

– az anyagok élményszerű megtapasztalására,

– a megismert eszközök megfelelő használatára,

– az önálló tárgyalakításra, funkcionális, vagy gondolati tartalmat kifejező termék létrehozására,

– egyszerű tárgyak készítésének technológiai folyamatait meghatározni,

– tárgyelemzésre adott szempontok alapján,

– a tárgyakban rejlő esztétikum és a tárgyakkal kifejezhető jelentéstartalmak felfedezésére és

megfogalmazására,

- a hagyományos kézműves tárgyak szerepének felismerésére, átértelmezésére a mai igények alapján,
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat

- tervezés 30 perc
- tárgykészítés 150 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy- és környezettervező-alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség hagyományos anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy, tárgye gyűttes mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását.

A környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott tárgy vagy tárgycsoport a környezet és kézműves tárgykultúra témaköréből.

A benyújtott vizsgamunka- tanári irányítással megvalósított- tervezési munka alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- meghatározott funkcióra tervezett építészeti tér vagy épület makettje,
- használati vagy ajándéktárgy,
- játék,
- környezet- és lakáskultúra eleme.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy a környezet vagy kézműves kultúra műfajából.

Az intézmény által meghatározott feladat a tanuló által készített tervvázlat alapján, természetes vagy egyéb anyagból szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- használati tárgy,
- ajándéktárgy,
- játék.

A gyakorlati vizsga feladata:

A ló és az ember kapcsolata

A ló ősidők óta az ember társa, teherbírását és sokoldalú munkavégzését szinte minden korban és kultúrában kihasználták. A lovat erején kívül az emberhez kötötte ragaszkodása, hűsége.

A magyar ember hagyományaiban évezredek óta él a ló szeretete.

Kultúránkban ősidők óta megjelenik, a magyarok motívumkincsének hagyományos eleme,

szereplője. Síkbeli és térbeli ábrázolására rengeteg példát találunk.

Feladat: Készíts olyan tárgyat, ami a magyar ember és a ló ősi kapcsolatát szemlélteti. Ez lehet használati vagy dísz tárgy, ajándéktárgy vagy játék. Munkádról készíts rajzi tervvázlatot, a kivitelezésben ez alapján haladj. A gyakorlati vizsgamunka elkészítéséhez az elmúlt években megismert kézműves anyagok és technikák bármelyikét alkalmazhatod, ezeket egymással kombinálhatod. Munkádban használhatsz hagyományos vagy modern díszítőelemeket is. Ügyelj a művészi igényű, precíz és pontos kivitelezésre!

A vizsga értékelése

- környezettervező képesség,
- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- kézműves alapismeret,
- a műfaji konvenciók, sajátosságok megfelelő alkalmazása,
- a vizsgamunka összehatása.

Továbbképző 7-8 évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek bemutatása.
- A hazai és az egyetemes tárgykultúra megismertetése jeles példákon keresztül.
- A tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának felfedeztetése.
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakotási technikáinak megismertetése a kultúra és a szórakozás témakörében.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését.
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai

A tárgyalakotás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek

Az ember és a tárgyak viszonya. A tárgyakkal közvetített jelentéstartalom

Egyedi tárgyak, tömegtermékek

A sokszorosítás

Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák

A tárgyak használati és díszfunkciója

A tárgyak dokumentációs funkciói

Közvetített és valódi érték, anyagi és eszmei érték

A tárgyalakotás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Kultúra és szórakozás. Könyvnyomtatás, színház, sport, játék, zene, tánc

Az adott témakörök emlékei a magyar és az egyetemes tárgykultúrában, a művészettörténetben

Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben

A gyűjtőmunka módszerei

Az önművelés és az önkifejezés lehetőségei

A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalakítás műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a felhasznált anyagok fajtáit, tulajdonságait,
- a tanult tárgyalakítási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalakítási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- a kultúra és a szórakozás témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában.

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására,
- önálló tárgyalakításra a tervezéstől a kivitelezésig,
- az anyagok, eszközök, technikák helyes megválasztására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására,
- a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezetkultúra, az ember alkotta tárgyi világ újabb területeinek megismertetése, a tárgyi és szellemi kultúra összekapcsolódásának felfedeztetése.
- A hazai és az egyetemes tárgykultúra bemutatása jeles példákon keresztül.
- A díszítőművészet jellemzőinek és tudatos alkalmazásának elsajátíttatása.
- Az anyagok további felhasználási lehetőségeinek, tárgyalakítási technikáinak megismertetése az érzelem és egyéniség témakörében.
- Azoknak az elméleti és gyakorlati ismereteknek a megalapozása, melyek biztosítják a meghatározott célú feladat, alkotómunka elvégzését.
- Az értékteremtés igényének kialakítása, az esztétikai érzékenység, a manuális és konstruáló képességek, a munkakultúra fejlesztése, a kitartó munkavégzés alapjainak elsajátíttatása, az önkifejezés lehetőségének felfedeztetése.

Tananyag

Környezet- és kézműves kultúra ismeretek

A tárgykultúra összetevői, egyes kézműves területek jellegzetes tárgytípusai

A tárgyalakítás és –elemzés szempontjai, esztétikai értékek, minőségek

Az ember és a tárgy kapcsolata. Tárgyakkal közvetített jelentéstartalom

A díszítőművészet jellegzetességei

A tárgyak használati és díszfunkciója. Gyakorlati és lelki funkció, társadalmi–gazdasági jelző szerep

Közvetített és valódi érték, anyagi és eszmei érték. Ajándéktárgyak

Egyedi tárgyak, tömegtermelés. Alkotói, felhasználói és fogyasztói magatartásformák

A tárgyalakítás újabb technikái, anyagai, eszközei, eszközhasználati és munkavédelmi előírások

Érzelem és egyéniség kifejeződése a tárgy- és környezetkultúrában

Ízlés és divat. A stílus

Öltözet és viselet

Az önkifejezés lehetőségei

Az önművelés, a gyűjtőmunka módszerei

Az adott témakörök emlékei a magyar és az egyetemes tárgykultúrában, a művészettörténetben

Az adott témakörök megjelenése a modern kor törekvéseiben és a közvetlen környezetben

A tapasztalatok felhasználása az alkotómunkában

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra tanult területeit, a díszítőművészet jellemzőit,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalakító tevékenység tanult területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a tárgyakkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a hagyományos kézműves tárgyalakítás beépítésének lehetőségeit a mai tárgykultúrába,
- a kézműves tevékenységben alkalmazott anyagok fajtáit, tulajdonságait,
- a tanult tárgyalakítási folyamatok eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tanult tárgyalakítási folyamatok munkavédelmi tudnivalóit,
- az érzelem és egyéniség témakörének kifejezési lehetőségeit a kézműves alkotómunkában.

Legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására,
- önálló, igényes tárgyalakításra a tervezéstől a kivitelezésig,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására,
- tárgyak, díszítmények, technikák átírására,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

Feladatcsoportok 7-8 évfolyam számára

I. Tárgyalakítási ismeretek

7. évfolyam

- A kézműves tárgyalakítás sajátosságai, a kézműves technikák újabb lehetőségei
- Tárgy- és díszítményalakítási lehetőségek, technikák, esztétikai követelmények
- A tervezés lépései, szempontjai: formai és szerkezeti szabályok, arányrendszerek
- A színek, formák, a fény és az árnyék kifejező ereje
- A forma, a funkció és a díszítés összhangja
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk. Az anyagok kombinálásának lehetőségei
- Az anyag- és technikaválasztás szempontjai, az anyaghasználat és a technika összefüggései
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgyalakítási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

8. évfolyam

- A kézműves tárgyalakítás sajátosságai, technikák újabb lehetőségei
- Gyűjtőmunka
- A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények
- Formai és szerkezeti szabályok, arányrendszerek, szimmetria, aszimmetria
- Színtani ismeretek. Színek, érzelmek és hangulatok
- Motívumalkotás, stilizálás, átírás. Motívumelemek, fő- és mellékmotívumok. A kompozícióépítés elvei, szabályai
- A funkció–forma–díszítmény összhangja
- Modellézés
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk
- Az anyagminőségek kifejezőereje
- Az anyag- és technika választás szempontjai, társításuk, kombinálásuk lehetőségei
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgyalakítási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

II. Díszítőművészet, motívumrendszer

7-8 évfolyam

- A díszítmények szerepe, jelentéstartalma
- Motívumelemek, motívumtípusok, kompozíciók
- A színhasználat üzenetértéke
- Motívumtípusok jellegzetes megjelenési formái, készítési technikái a kézművességben
- A textil mintatervezés alapjai - sorminta és terülminta szerkesztése
- A mintatervezés, az ismétlés módszerei: sorolás, eltolás, tükrözés, elforgatás, pozitív-negatív...
- Textilminta tervezés a gyakorlatban nyomódúccal

III. Érzelem és egyéniség

7-8 évfolyam

- Az érzelem és egyéniség kifejezésének lehetőségei a környezet- és tárgykultúrában
- Gyűjtőmunka és megfigyelések
- Az érzelmek és az egyéniség megjelenése a kortárs iparművészetben - szemléltetés
- Tárgyalkotás, környezettervezés a témakörhöz kapcsolódóan (lakberendezési tárgy készítése gyerekasztalra, lámpatest tervezése, kivitelezése papírból...)

IV. Személyes tárgyak – Ajándékozás

7-8 évfolyam

- Az érték fogalma, viszonylatai. A tárgyak gyakorlati és lelki funkciói, érzelmi, hangulati hatás
- Személyes tárgyak. Egyéni ízlés
- Az ajándékozás kultúrája. Az ajándéktárgy és a csomagolás harmóniája
- A csomagolás és a díszítés lehetőségei
- Csomagolópapírok készítésének lehetőségei - tárgyalkotás
- Alkalmazható anyagok és technikák
- Személyes ajándék készítése közeli hozzátartozónak az érdeklődési kör, az életkor figyelembevételével az eddig megismert anyagok és technikák alkalmazásával

Az öltözet

- Az öltözet összetevői
- A mai magyar és nemzetközi öltözéktervezők jelentős munkái – szemléltetés
- Az öltözékek anyagai – textilek, nemez, papír, reciklikált anyagok, bőr, műbőr stb...
- Az öltözettel közvetített jelentéstartalom
- Az öltözettervezés alapjai. Mintakészítés, modellezés
- Az öltözéktervezés technológiai alapjai – szabászati ismeretek, összeállítási és díszítési technikák
- Öltözet, vagy öltözetdarab készítése választott anyagok és technikák felhasználásával, kombinálásával, viseleti babákra vagy saját célra
- Öltözékhez igazodó kiegészítők tervezése, készítése

Ékszerek

- Az ékszerek típusai
- Kézműves ékszerek – hazai és nemzetközi példák - szemléltetés
- Az ékszerkészítés anyagai, technikái
- Ékszer, ékszerkollekció készítése, választott anyagok és technikák alkalmazásával

Textilmunkák

- Textilfestés újabb lehetőségei (textilnyomás, batikolás)
- Hímzés újabb lehetőségei (szálszorítás, subrika, zsinórozás)

- Tárgykészítés hímzéssel
- Szövés újabb lehetőségei (madzagszövés, egyszerű szedett és göbös mintázás)
- Szövés szövőkereten
- Nemezelés. A nemez szabad felhasználása
- Összeállítási technikák. A gépi varrás alapjai
- Választott technikák alkalmazása a tárgyalakotásban

Bőrműves technikák

- A bőrvarrás alapjai, technikái. A szíjgyártóvarrás és a szúcshímzés
- Rátét típusok. A rátétkészítés módjai
- Egyszerű szironytechnikák
- A bőrműves technikák anyag- és eszközszükséglete
- Választott technikák alkalmazása a tárgyalakotásban
- A bőrdomborítás technikái – alátétes és zsinóros domborítás

V. Kultúra és szórakozás

7-8. évfolyam

- A szabadidős, kulturális tevékenységek jellegzetes környezet- és tárgykultúrája
- Tárgyalakotás, környezettervezés a kultúra és a szórakozás témakörében

VI. Az írás története. A könyvnyomtatás

7-8. évfolyam

- Érdekességek az írás, könyvnyomtatás történetéből
- Írás és betűtípusok. Könyvtervezés, illusztráció
- A könyvborítók anyagai, készítési és díszítési módjai
- Könyvkötés fűzéssel
- Tárgyalakotás az írás, könyvkötés témakörében az ismert és új anyagok, technikák alkalmazásával
- Papírméretés, papírdomborítás, vízjelkészítés, díszítés más anyagokkal.

VII. Sokszorosítás

7-8. évfolyam

- Sokszorosítás a tárgyalakotásban. Jellegzetes anyagok és technikák (öntés, préselés, trébelés, gipsz, agyag, fém)
- Sokszorosítási technikák a díszítményalakotásban (metszetek, dúcok, nyomatok mintázófák, pecsételők)
- Pozitív és negatív formák. Formakészítés
- Tárgy- és díszítményalakotás sokszorosítási technikák alkalmazásával ismert és új anyagokkal

VIII. A színház

7-8. évfolyam

- Színháztörténeti érdekességek
- Színi előadások plakátjai régen és ma - szemléltetés
- Szereplőtípusok, karakterek, maszkok, álarcok, díszlet és jelmez
- Díszletkészítés színházmakett – papírszínház készítése
- A bábszínház. Bábtípusok: sík- és térbeli bábok, mozgatható végtagú bábok. Árnyjátékok.
- A bábkészítés anyagai, technikái
- Tárgyalakotás a színház témakörében választott anyagokkal és technikákkal

IX. Szórakozás: sport, játék, zene, tánc

7-8. évfolyam

- Statika és dinamika. A mozgás kifejezésének sík- és térbeli lehetőségei

- A játék, a sport, a zene és a tánc kifejezésének vizuális lehetőségei
- Mozgássorozatok, események megjelenítése – mozgástípusok ábrázolása – emberi és állati mozgások- futás, repülés, ügetés
- Rajzfilmek készítése
- Mozgást kifejező alkotások anyagai, technikái
- Tárgyalkotás a sport, játék, zene vagy a tánc témaköréhez kapcsolódóan választott anyagokkal, technikákkal. Pl. Játék- és sporteszközök, hangszerek, relief, plasztika készítése, szerkezetek, mobilok konstruálása

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Felhasznált anyagok: gyapjú, papír, textil, bőr, agyag, gipsz, fa, fém, műanyag

Anyagalakítási módok: sodrás, fonás, toldás, hajlítás, darabolás, kötözött- ragasztott összeállítások,

vájás, csiszolás, karcolás, tapasztás, üregelés, formába rakás, hurkás felrakás, mintázás, öntés, préselés, rátét, földfestékes díszítés, kalapálás, nyírás, reszelés, fűrészelés, lukasztás, hajlítás, domborítás, trébelés, poncolás, fonás, szövés, varrás, hímzés (pl. szálszorítás, subrika, zsinórozás, madzagszövés, egyszerű szedett és göbös mintázás), batikolás, tarkázás, textilnyomás, szironyozás, rátét, bőrfestés, alátétes és zsinóros domborítás, papírmerítés, papírdomborítás, metszetek, dúcok, nyomatok

Tárgykészítési technikák:

- Reliefek, kispasztikák, köztéri makettek, edények készítése
- Kultikus és használati tárgyak, ajándéktárgyak, csomagolások, térlehatárolók, installációk készítése
- Ékszerek, cégek, talált tárgyakból konstrukciók összeállítása
- Öltözet, vagy öltözetdarab, öltözet-kiegészítők, mini-textilek, nemez, textil és bőr ékszerek, erszények, kispasztikák, játékok, könyvborítók készítése
- Hulladék anyagokból „a szemétből” varázslatos tárgyak készítése
- Település-makettek, épület-makettek, külső- és belső terek, díszletek tervezése, készítése
- Babák, bábok készítése sík- és térbeli bábok, mozgatható végtagú bábok, árnyjátékok.
- Mintázófák, pecsételők, munkaeszközök készítése

XI. A tanultak összegzése Feladatcsoportok 9-10 évfolyamok számára

I. Tárgyalkotási ismeretek

9. évfolyam

- A kézműves tárgyalkotás sajátosságai, a technikák újabb lehetőségei
- Gyűjtőmunka, rekonstrukció, átírás
- A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények
- A funkció–forma–díszítmény kifejezőereje, harmóniája
- Makettkészítés, modellezés
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk
- Az anyagminőségek kifejezőereje
- Az anyag– és technika választás összefüggései, társításuk, kombinálásuk lehetőségei
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgyalkotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

10. évfolyam

- A kézműves tárgyalkotás sajátosságai, a kézműves technikák újabb lehetőségei
- Gyűjtőmunka, rekonstrukció, átírás
- A tervezés lépései, szempontjai, esztétikai követelmények

- A design, az ergonómia, a funkcionalizmus szempontjai
- Funkció – forma, anyag – szerkezet, arány – kompozíció, színdinamika, stílus
- Makettkészítés, modellezés
- Az anyagok tulajdonságai – alakíthatóságuk, formálhatóságuk, felhasználhatóságuk
- Az anyagminőségek kifejezőereje
- Az anyag- és technika választás összefüggései, társításuk, kombinálásuk lehetőségei
- A technikák eszközszükséglete, eszközhasználati, munkavédelmi és balesetvédelmi előírások
- Tárgyalkotási folyamatok az adott tárgy és az alkalmazott anyagok függvényében

II. Törzsi kultúrák

9-10. évfolyam

- Természeti népek tárgykultúrája
- A természeti környezet, az életmód, a világszemlélet és a tárgyalkotás összefüggései
- Jellegzetes anyagok és technikák
- Tárgyelemzések, tárgyrekonstrukciók, technikák elsajátítása választott területhez kapcsolódóan
- Tárgytípus, technika, díszítmény – átírási gyakorlatok, tárgyalkotás a mai igényekhez igazodva

III. A népművészet

9-10. évfolyam

- A honfoglaló magyarság tárgyi kultúrája
- Tárgyelemzések, tárgyrekonstrukciók, technikák elsajátítása a honfoglaló magyarság kultúrájához kapcsolódóan
- A népművészet korszakai: jellegzetes tárgytípusok, alapanyagok, motívum és színvilág
- Tájegységek népművészete. A saját, vagy egy választott tájegység jellegzetes tárgykultúrája, díszítőművészete
- Tárgyelemzések, tárgyrekonstrukciók, technikák elsajátítása a népművészet egy-egy korszakához, vagy tájegységéhez kapcsolódóan
- A népművészet továbbélési lehetőségei. A népi iparművészet
- Régi és mai szerepek. Értékmegőrzés, értékteremtés
- Hagyományos funkciók, formák, díszítmények és technikák – átírási gyakorlatok, tárgyalkotás a mai környezet- és tárgykultúra választott területeire

IV. Múlt, jelen és jövő

9. évfolyam

- Idő, időszámítás, időmérők
- Egyes időszakok jellegzetességeinek, az idő múlásának, a változások kifejeződése a környezet- és tárgykultúrában
- Gyűjtőmunka és megfigyelések. A tapasztalatok felhasználása a témakörhöz kapcsolódó tárgyalkotásban, környezettervezésben.

10. évfolyam

- Modern művészet, kortárs művészet
- A hagyományos tárgyalkotás sajátosságainak, szimbólumainak megjelenése a modern művészetben
- A környezethez való viszonyulás megjelenése a modern művészet ágaiban
- A tárgyalkotás és felhasználás modern művészi értelmezései
- Az alkalmazott művészetek új útjai
- Tárgyalkotási kísérletek tetszőleges irányzat jegyében

V. Az iparművészet

9-10. évfolyam

- A művészettörténeti korszakok jellemzői
- Az iparművészet kiemelkedő emlékei, alkotói, alkotóműhelyei egyes korszakokhoz, kézműves területekhez kapcsolódóan
- Tárgyrekonstrukció, tárgyalakítások egy választott korszakhoz, vagy egy választott művészi kézműves területhez kapcsolódóan
- Tárgytípus, technika, díszítmény – átírási gyakorlatok, tárgyalakítás a mai igényeihez igazodva

VI. Ipari formatervezés

9-10. évfolyam

- Az ipari formatervezés sajátosságai
- Modern funkcionalizmus, ergonómia
- Formatervezés a környezet- és tárgykultúra ismert és új területein (építkezés, lakáskultúra, közlekedés, kommunikáció, műszaki cikkek, csomagolás)
- Modellezések a formatervezés témaköréhez kapcsolódóan, választott anyagokkal és technikákkal

VII. A környezet- és tárgykultúra jelene és jövője

9-10. évfolyam

- Az ember és a technika
- Termékek és szolgáltatás. Arculattervezés
- A design szerepe. A fogyasztói kultúra alakulása
- Újrahasznosítás, transzformáció
- Környezettudatosság. A környezetalakítás modern törekvései
- Jövőkép a környezet- és tárgykultúrában
- Ember – tevékenység – környezet kapcsolata. Környezetalakítási, környezettervezési, tárgyalakítási gyakorlatok

VIII. Dokumentáció és prezentáció

9-10. évfolyam

- A dokumentálás szerepe
- Az alkotások dokumentációja, technikai dokumentáció
- A fényképezés. Fények, világítás, nézőpont. Tárgy- és műtárgyfotó
- Személyes mappa, portfólió készítése
- Kiállítás- rendezés – szempontok, anyagválogatás, rendszerezés, kellékek, eszközök
- Tömegkommunikáció, reklám, plakát

IX. Rendszerezés

9-10. évfolyam

- A környezet- és kézműves kultúra műhelymunka elméleti és gyakorlati anyagának rendszerezése
- A tárgyalakítás területeiről tanultak rendszerezése
- Az anyagokról tanultak rendszerezése
- A technikákról tanultak rendszerezése
- Az esztétikai értékekről tanultak rendszerezése
- A környezettervezésről, a környezetalakításról, tárgyalakításról tanultak rendszerezése

X. A kifejezési eszköztár gazdagítása

Felhasznált anyagok: gyapjú, papír, textil, bőr, agyag, gipsz, fa, fém, műanyag

Tárgykészítési technikák:

- Reliefek, kisplasztikák, köztéri makettek, installációk, térlehatárolók készítése
- Kultikus-, használati- és ajándéktárgyak, csomagolások készítése
- Textil és bőr öltözet, vagy öltözetdarab, kiegészítők, ékszerek, kisplasztikák, játékok készítése
- Makettek, díszletek tervezése, készítése

XI. Vizsgamunka készítése

- Egyéni kifejezési szándék szerinti tárgyalgotás választott anyaggal és technikával. Dokumentálás

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a környezetkultúra és tárgykultúra fogalmát, területeit, összetevőit,
- a környezet és az ember kölcsönhatását, a harmonikus környezetkultúra kialakításának szempontjait,
- a tárgyak helyét, szerepét a hagyományos és a mai tárgykultúrában, valamint saját életében,
- a kézműves tárgyalgotó tevékenység területeit, azok műfaji sajátosságait, kifejezőeszközeit, esztétikai törvényszerűségeit,
- a kézművességben alkalmazható anyagok fajtáit, tulajdonságait, felhasználási és társítási lehetőségeit,
- a tárgyalgotás eszközeit, azok szakszerű használatát,
- a tárgykészítés munkafolyamatát a tervezéstől a kivitelezésig,
- a tervezés szempontjait, a funkció–forma–díszítés összhangját,
- a magyar népi kézművesség legjelentősebb emlékeit,
- más korok és népek legjellemzőbb kézműves emlékeit,
- a tárgyalgotókkal, díszítményekkel kifejezhető jelentéstartalmakat,
- a hagyományos kézműves tárgyalgotó tevékenységek továbbéltetésének, beépítésének lehetőségeit a mai környezet– és tárgykultúrába,
- a környezet– és kézműves kultúra műhely munkavédelmi teendőit.

A tanuló legyen képes:

- az elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek, esztétikai törvényszerűségek alkalmazására, a környezet– és tárgykultúra tudatos alakítására,
- önálló, igényes tárgyalgotásra a tervezéstől a kivitelezésig,
- munkájában a funkció–forma–díszítés összhangjának megteremtésére,
- az anyagok, eszközök, díszítő– és összeállító technikák helyes megválasztására, alkalmazására,
- tárgyelemzésre, esztétikai értékek és kategóriák felismerésére, megfogalmazására,
- a társművészetek, a kultúrtörténet, a népművészet összefüggéseinek meglátására, a tapasztalatok alkotó felhasználására,
- tárgyalgotókkal, díszítményekkel, technikákkal rekonstruálására, átírására,
- alkotómunkájában a hagyományos kézművesség értékeit napjaink tárgykultúrájának igényeihez igazítva továbbéltetni,
- a munka– és balesetvédelmi szabályok betartására.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Környezet– és kézműves kultúra műhelygyakorlat

A gyakorlati vizsga időtartama

- tervezés 50 perc
 - tárgyalás 190 perc
- A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgy- és környezettervező-alkotó képessége. A terv tükrözze a tanuló funkcionak, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező, környezetalakító készségét, a kézművesség anyagairól, felhasználási lehetőségeiről, munkafolyamatairól, a kézműves díszítési módok műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A megvalósított tárgy, tárgye gyűttes mutassa be a tanuló környezet és kézműves kultúra területén megszerzett jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

1. A környezet- és kézműves kultúra műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott tárgy vagy tárgycsoport a környezetkultúra és tárgykultúra témaköréből.

A benyújtott vizsgamunka- tanári irányítással megvalósított - tervezési munka alapján, szabadon választott anyagokkal és technikákkal létrehozott alkotás, amely lehet:

- meghatározott funkcióra tervezett építészeti tér vagy épület makettje,
- környezet- és lakáskultúra elem,
- használati-, ajándék-, játék-, vagy fiktív tárgy, tárgye gyűttes,
- öltözet, öltözet-kiegészítő,
- anyagátársításra, újrahasonosításra épülő funkcionális tárgy, vagy tárgycsoport.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy a környezet és kézműves kultúra műfajából.

Az intézmény által meghatározott feladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyagokkal és technikákkal létrehozott alkotás, amely lehet:

- használati tárgy,
- ajándéktárgy,
- játék.

2. A környezet-és kézműves kultúra műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a környezet- és tárgykultúra fogalma, tárgy típusai,
- tárgyaló módok: ősi, hagyományos népművészeti, iparművészeti és ipari tárgyformálás,
- a hagyományos kézműves mesterségek kialakulása, szakosodása,
- a magyar kézművesség legjelentősebb népművészeti és iparművészeti emlékei, alkotói, műhelyei,
- más korok és népek sajátos kézműves emlékei,
- a kézművesség anyagai, eszközei,
- a tárgy- és díszítményalkotás technikái,
- a tárgykészítés fázisai a tervezéstől a kivitelezésig,
- a funkció-forma-díszítés összhangja,
- esztétikum, jelentéstartalom a tárgyakon, a környezetkultúrában,
- a hagyományok továbbélésének lehetőségei, a mai környezet- és tárgykultúrában,
- a gazdaságosság és újrahasonosítás fontossága,
- a kézművesség munka - és környezetvédelmi alapismeretei.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése

- funkcionak, műfaji sajátosságoknak megfelelő tervező, szerkesztő, modellező készség,
- manuális és konstruáló készség,
- díszítő, stilizáló készség,
- a tervezéshez szükséges magyarázó–közlő rajz szintje, egyedisége, kreativitása,
- az anyag– és eszközhasználat szintje,
- a környezet– és kézműves kultúra ismeretek gyakorlati alkalmazásának szintje,
- a megfelelő műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
- a vizsgatárgy összhatása, a funkció–forma–díszítmény összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kommunikációs készség.

A környezet-és kézműves kultúra tanszak vizsga feladatai **Művészeti záróvizsga**

A:) vizsgarész:

I.) Portfólió (rajzi, tervezési dokumentáció)

Szemléltesse a benyújtott kész tárgy, tárgycsoport a rajzi, tervezési feladat megoldásának menetét, fázisait (tanulmányrajzok, tervvázlatok, szerkezeti rajzok, forma- kompozíció-, és színtervek, anyagkísérletek, faktúratanulmányok, plasztikai kísérletek, makettek, látvány- és arculattervek, stb.,).

II.) Alkotás.

- 1.) Öltözék kiegészítő készítése.
- 2.) Ajándéktárgy készítése.
- 3.) Lakástextília készítése szabadon választott technikával.
- 4.) Használati tárgykollekció tervezése, kivitelezése.
- 5.) Szabadon választott funkcióra relief tervezése, elkészítése
- 6.) Szabad és kötött technikák összekapcsolása a tárgykészítésben.
- 7.) Társasjáték tervezése és kivitelezése
- 8.) Művészkönyv létrehozása
- 9.) Önkifejezés a divatban
- 10.) Az egyéni és a kortárs csoportok ízlésének találkozása (tárgyak, környezetesztétika, divat)
- 11.) Sérült lapok, tárgyak „restaurálása”.
- 12.) Könyv, mappa, tervezése és kivitelezése.
- 13.) Térkonstrukció- lakótér makettezése.
- 14.) Trend címmel papírruha, és kiegészítőinek tervezése és elkészítése

B.) vizsgarész

I.) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített tárgy a környezet és kézműves kultúra műfajából.

- 1.) Öltözet kiegészítő készítése.
- 2.) Lakáskultúrához kapcsolódó tárgykészítés.
- 3.) Lapból épített edény elkészítése, díszítése.
- 4.) Kisebb tárgy készítése vesszőből.
- 5.) Tárgykészítés felrakással, összeillesztéssel.

- 6.) Az áru védelme- ötletes csomagolástechnika alkalmazása
- 7.) Naptár tervezése, s egy lapjának kivitelezése manuális technika alkalmazásával

C.) vizsgarész

Szóbeli vizsga – tételsor alapján

- a hagyományos kézműves mesterségek kialakulása, szakosodása,
- a kézművesség anyagai, tárgytipusai
- kézműves technikák, technológiák,
- kézműves díszítési módok,
- tárgyakhoz kapcsolódó hagyományok, jelentéstartalom a tárgyakon,
- a magyar kézművesség legjelentősebb népművészeti alkotói, műhelyei
- a magyar kézművesség legjelentősebb iparművészeti alkotói, műhelyei
- a hagyományok továbbélésének lehetőségei, a mai környezet- és tárgykultúrában
- a kézművesség egészség- és környezetvédelmi alapismeretei
- a funkció–forma–díszítés összhangja a tárgyformálásban, a környezetalakításban
- a gazdaságosság és újrahasznosítás fontossága,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkaasztalok

Tároló szekrények

Vizesblokk

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k)

Kemence

Tűzhely vagy főzőlap

Varrógép, vasaló, vasalóállvány

Fényképezőgép

Festésre alkalmas edények, műanyag tálak, kád

Kézi korong, mintázó eszközök agyagmunkához

Szövőkeret, madzagszövő tábla, ráámák, keretek

Vágólap, ollók, kések, fűrészek, kalapácsok, fogók, reszelők, csiszolók

Asztali satuk, pillanatszorítók, bőrzőő satu, árák, textil- és bőrvarró tűk, lyukasztók

Mintázó és poncoló vasak

Vonalzók, körzők

Ecsetek

Munkavédelmi eszközök